

1 srijeda, 26.11.2008.
2 [Otvorena sjednica]
3 [Optuženi su ušli u sudnicu]
4 [Svjedok je ušao u sudnicu]
5 ... Početak u 14.20h
6 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Molim, ustanite.
7 Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju sada zaseda.
8 Izvolite sedeti.
9 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Dobar dan. Molim sekretara da najavi
10 predmet.
11 GĐA SEKRETAR: [simultani prevod] Dobar dan, časni Sude, ovo je predmet
12 *IT-05-88-T, Tužilac protiv Vujadina Popovića i ostalih.*
13 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Zahvaljujem Vam se. Svi su optuženi
14 prisutni, osim Pandurevića koji je poslao svoju ispričnicu. Tužilaštvo danas
15 zastupa gospodin McCloskey i gospodin Vanderpuye. A, od timova Odbrane odsutni
16 su gospodin Ostojić, gospodin Bourgon i gospodin Haynes. Svedok je već tu,
17 možemo da počnemo.
18 Od juče do danas, svedoče, da li Vam je iko prilazio? Da li ste imali
19 bilo kakve kontakte i sa bilo kim razgovarali o temi Vašeg svedočenja?
20 SVJEDOK: Ne. Nisam imao ni s kim kontakte, nit' sam razgovarao o
21 predmetu.
22 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U redu. Hvala Vam. Gospodine
23 Vanderpuye, izvolite.
24 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Dobar dan, gospodine predsedniče.
25 Dobar dan ostalim sudijama. Dobar dan kolegama.
26 SVJEDOK: VELO PAJIĆ [nastavak]
27 Unakrsno ispituje g. Vanderpuye: [nastavak]
28
29
30

1 [Tužilac ispituje putem prevodioca]

2 P: Dobar dan, gospodine Pajiću. Juče kada smo završili, ja sam Vam
3 upravo pokazivao jedan dokument. To je 65ter 2821 i to se odnosilo na Vaš
4 odgovor na pitanje koje sam Vam postavio. A to pitanje je bilo: Da li ste, ili
5 niste bili šokirani da čujete da su radio-relejne veze bile presretane? Vi ste
6 rekli da Vi o tome niste imali nikakve informacije.

7 O: Da, tako je.

8 P: Ja sam hteo da Vam pokažem plan veza koji je bio pripremljen za
9 operaciju "Štit", a to je potpisao Nedo Blagojević koji je bio načelnik za vezu
10 u Drinskom korpusu i Svetozar Andrić koji je bio načelnik štaba Drinskog korpusa
11 tada.

12 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Molim da pogledate paragraf obeležen
13 brojem 5, a to se nalazi na dnu stranice na vašem jeziku, a na drugoj stranici u
14 engleskoj verziji.

15 P: Možete da vidite pod brojem 5, paragraf 2, da tu stoji da je:

16 "Neprijatelj u mogućnosti da prati i ometa naše veze rukovođenja i
17 komandovanja pri planiranju i korišćenju naših veza. Obavezno, pored propisanih
18 taktičkih i tehničkih zaštita, koristiti opšta i specijalna dokumenta kript-
19 zaštite."

20 Da li ste dobili ikakve informacije u vezi ove operacije, to jest, u
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 vezi ovog pitanja tokom Vašeg rada za vreme rata?

2 O: Ne. Nisam imo nikakvih informacija o ovome dokumentu.

3 P: Pitam Vas specifično o čemu se govori u ovom dokumentu, a to je
4 sposobnost neprijatelja da prati veze?

5 O: Pa, ja sam to juče naglasio. Ovaj, zaštićene veze je nemoguće bilo
6 prislušivati, 'nači, koje su radile preko stanice kriptozastite. Nezaštićene
7 veze koje su išle preko relejnih uređaja na nižim frekvencijama, kao RR1, moguće
8 je bilo slušati. Konkretno, nemam podatak da su slušane veze koje su r... a... išle
9 preko stanice kriptozastite.

10 P: A, pravci koji nisu išli preko kriptozastite? Da li ste imali
11 informacije da su te pravce prislušivali?

12 O: Ne. Meni niko nije te informacije davao. Ako je neko imao te
13 informacije, to su organi bezbednosti imali. Moguće da su načelniku veze
14 saopštavali, ali meni nikad niko takvu infomaciju nije saopštio. Jer bi tražili
15 u protivnom da se mijenjaju frekvencije jednostavno ili da se traže drugi,
16 alternativni pravci, da se preusmjeravaju veze. Znači, nisam imao nikakvih
17 informacija o prisluškivanju, odnosno, presretanju naših veza.

18 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Da Vam pokažem 65ter 3425.

19 P: Da Vam skrenem pažnju na 1. pasus ovog dokumenta od 27. aprila 1993.
20 godine i dokument je potpisao poručnik Drago Nikolić. I tu se, u drugoj rečenici

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 kaže:

2 "Raspolažemo proverenim podacima da neprijateljska strana vrši
3 intenzivno radio prisluškivanje naših radio i radio-relejnih veza, a posebno su
4 aktivni njihovi prislušni centri u Tuzli i na Trovrhu, Goražde."

5 Da li ste saznali za ove informacije koje se navode u ovom dokumentu? Ne
6 radi se toliko o samom dokumentu, već o informaciji koju sam Vam upravo
7 pročitao.

8 O: M... ovaj dokumenat mi nije poznat. Znači, nisam imao priliku da vidim.
9 Međutim, znao sam da neprijateljska strana posjeduje prislušne centre na Trovrhu
10 i u rejonu Tuzle. Znači, znao sam to, imô sam saznanja.

11 P: Niste imali informacije o tome da su imali sposobnost da prislušuju
12 veze VRS-a preko raznih pravaca?

13 O: Nisam imao informacije. Ovaj, ja sam /?sad/ još jedanput ponavljam,
14 'nači, radio veze dosta mo..., odnosno, mogle su da se prislušuju radio-relejne
15 veze na nižim frekvencijama. Takođe, bez zaštite mogle su da se prislušuju... ali
16 ja ne znam sa kojom tehnikom, odnosno opremom su raspolagali i na kod
17 frekventnom opsegu su slušali sa ovih tačaka Trovrha i iz rejona Tuzle.

18 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Da Vam pokažem 65ter 3D00319. Da, da.
19 To sam čuo i vratiću se, poslušaću.

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Ovo je dokument od 23. juna 1995. godine, i to je dole otkucani
2 potpis je potpis Vujadina Popovića. I, u dokumentu kaže:
3 "Izviđanjem radio veza neprijatelja i prenosa podataka radio putem,
4 došli smo do podataka da naše jedinice vrlo neoprezno koriste sredstva veze, bez
5 provere kripto-zaštitne vrednosti sredstava veze."
6 I, onda se kaže dalje:
7 "Preduzmite sve mere da se uređaji ne koriste za slanje akata nivoa
8 'Poverljivo' i više, jer ne obezbeđuju praktično nikakvu zaštitu tajnosti."
9 Govori se o raznim vrstama opreme ili uređaja koji se koriste da bi se
10 zaštitile informacije i da bi se slali podaci koji su manje hitni, zbog
11 opasnosti da te informacije padnu u pogrešne ruke. Da li ste Vi bili upoznati sa
12 ovakvim informacijama? Nije bitno da ste videli dokument ranije, ali da ste
13 znali za informacije u vezi zaštićenih podataka.
14 O: Pa, nemam neki konkretan primer. Ovaj, međutim, ja još jedanput
15 tvrdim da infor... odnosno, telegrami koji su obrađeni putem šifro-teleprinterske
16 stanice nisu praktično mogli biti otkriveni ni slušani. A i dalje tvrdim da
17 radio uređaji, RUP-12, RRU1 bez zaštićenog režima rada mogli su da se slušaju,
18 da se prate. 'Nači, to je ono o čemu više puta ponavljam /sic/.
19 'Nači, bez ovog upozorenja, znao sam, recimo, da se mogu prisluškiivati
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 bez zaštite ova vrsta uređaja. Znači, radio uređaj RUP-12, RUP-1, RUP-33, RRUI
2 itd. A u... obrađeni telegrami putem šifro-teleprinterske stanice, znači, preko
3 KZUS šezd...e tidese...31, nisu mogli da se slušaju, odnosno, da se dešifruju.

4 P: Ali, nije da se ne slažete sa ovim što stoji u dokumentu koji smo
5 upravo pročitali?

6 O: Pa, sa dijelom, recimo, slažem se sa ovim koji su u otvorenom režimu
7 radili, znači, bez zaštite, ova vrsta uređaja koje sam nabrojao. A, šifrovani
8 telegrami nisu mogli biti slušani, to i dalje tvrdim.

9 P: Kada general-potpukovnik Vujadin Popović govori o verifikovanju
10 kriptozastićene informacija koje su zaštićene, on ne govori o otvorenim vezama;
11 zar ne?

12 O: Pa, ne znam ja šta je mislio general-potpukovnik. Mislim da on nije
13 bio general-potpukovnik, već potpukovnik Popović. Ovaj, moja saznanja, i školu
14 koju sam završio nije moguće bilo sa ovom opremom kojom je suprotna strana
15 raspolagala dešifrovati naše šifrovane telegrame. A, ne znamo na osnovu čega je
16 tvrdio potpukovnik, stvarno ne ulazim u to.

17 P: Hvala Vam, gospodine Pajiću. Mislim da dokument govori sam za sebe.
18 Ali, što se tiče samog postupka kriptozastite preko radio-relejnih pravaca,
19 kako se to ustvari radilo? Da li je taj postupak bio automatski; da li je neko
20 morao to baš i da izvrši? Možete li da nam objasnite kako se to radilo?

21 O: Pa, recimo, pisani telegram kada stigne na teleprintersku stanicu...
22 Mislim, da li me pitate o z... prenosu zaštićene pisane informacije ili govorne
23 informacije po zaštićenom reži...režimu rada? Šta ste me pitali?

24 P: Kriptozastićenog govora, o tome Vas pitam.

25

26

27

28

29

30

1 O: Ok. Postoje uređaji za zaštitu govora. Uređaji, znači, kripto-
2 zaštite, to je... taj se uređaj zvao KZU71. I recimo, otvoreni razgovor koji je sa
3 telefona ulazio u uređaj noseće frekvencije u tzv. KZU71 on se tu demodulisao i
4 pretvarao u određeni kôd.

5 Da bi odlazio u relejni uređaj, takav modulisan signal preneše... pre... a...
6 prenošen je u frekventnom opsegu od 610 do 960 herca, i tad smo samo u kanalu,
7 znači, na uređaju noseće frekvencije mogli da čujemo stalan ton. 'Nači, nikakav
8 govor se tu nije mogô čuti, nerazumljiv... ni razumljiv ni nerazumljiv. Znači,
9 samo je ton prenošen. Kad stiže na suprotnu stanicu, taj se signal demodulira i
10 uređaj noseće frekvencije, preko određenog kôda pretvara ga u govorni signal.

11 'Nači, takav zaštićeni govor se mogao slušati na žici, recimo, od
12 telefona do ulaska uređa... u uređaj KZU71 i od izlaska na suprotnoj strani iz
13 uređaja KZU71 do telefonskog aparata. Znači samo na toj dionici, jer je ostalo
14 sve stalni ton.

15 P: U redu. I, da li to znači da je uređaj morao da se aktivira da bi pre
16 nego što dođe do odašiljanja, i da mora da se dozvoli da prođe izvesni interval,
17 pre nego što se stvarno krene u razgovor, u prenos; Ili je to odmah, trenutno
18 stupalo na snagu?

19 O: Uređaji su bili konstantno u radu. Prema tome, to nije trenutno
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 aktivirani, već, recimo, oni su konstantno bili u radu - ti uređaji.

2 P: Koliko je Vama poznato, recimo, taj pravac od Vlasenice do Zvornika,
3 to jest Vlasenica do Velikog Žepa, od Gučeva do Zvornika, do Han Pijeska i Crne
4 Rijeke, znači, to je bio zaštićeni pravac? Od Crne Rijeke do Vlasenice, to je
5 komanda Drinskog korpusa; zar ne? Spomenuli ste dva pravca, 0674 i 0607; da li
6 se sećate toga?

7 O: Da. Prije toga da Vam kažem da relejni pravac, odnosno ruta kako Vi
8 zovete već - ne znam, ovaj, između Vlasenice i Zvornika, nije postojao uopšte
9 taj pravac. Između Velikog Žepa i komande Drinskog korpusa j... bila su ta dva
10 pravca koja sam juče rekao, odnosno Vi ste sad njih pomenuli ponovo. Jedan je
11 bio zaštićeni - 0674 i nezaštićeni - 0607.

12 P: Kažete da nije bilo pravca između Vlasenice i Zvornika? Mislite da
13 nije bilo direktne veze, zato što postoji način da se preko radio-relej veza
14 komunicira između te dve lokacije; zar ne?

15 O: Da. Ja govorim, znači, direktan radio-relejni pravac nije postojao
16 između Zvornika i Vlasenice. Znači, na drugi način se komuniciralo, drugim
17 relejnim pravcem - preko Velikog Žepa, Cera, Gučeva u Zvornik. 'Nači, to su
18 dionice preko kojih su prenošene informacije, i govorne i pisane od Drinskog
19 korpusa do Zvorničke brigade.

20 P: I, ti operateri su koristili RR800 opremu, kao što ste rekli, i
21 FM200; zar ne?

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Da. Koristili su RRU800 između Cera i Gučeva, zatim opet je bio
2 RRU800 između Gučeva i Zvornika. Od Velikog Žepa do Cera je korišten SMC13006B,
3 a do Vlasenice bila su dva pravca - 06674 je bio FM200, a 0607 RRU800.

4 P: A što se tiče tih pravaca, to jest, pravca iz Gučeva do Zvornika, to
5 nije bio zaštićeni pravac; zar ne?

6 O: Da. Nije bio zaštićen pravac.

7 P: A, pravac od Velikog Žepa do Cera, to je bio uređaj SMC, o kome ste
8 govorili, kao i RRU800 koji je služio kao rezervni uređaj na toj liniji; zar ne?

9 O: Da. To su bila dva pravca. Znači, 1058 preko SMC-a koji je radio;
10 0719 zaštićeni preko FM200 koji je radio i alternativni pravac BB, znači bio je
11 bez broja, RRU800 preko koga je radio. To se desilo... taj pravac smo aktivirali
12 kada je u bombardovanju SMC oštećen, početkom septembra 1995.

13 P: A što se tiče bombardovanja, da li su nakon toga promjenjene
14 frekvencije?

15 O: Ne. Nisu mijenjane frekvencije.

16 P: Juče kad ste govorili o godišnjem planu u vezi tih frekvencija, šta
17 ste mislili kad ste to rekli??

18 O: Pa, u pravilu o radu na radio-relejnim objektima bilo je predviđeno -
19 znači, ja govorim kako je bilo predviđeno, kakav je plan bio, a ne šta je
20 stvarno rađeno. U godišnjem planu je predviđeno da se godišnje frekventni plan
21 mijenja. Međutim, ja sam rekô s... rekao juče iz kojih razloga se to nije
22 dešavalo, tako da frekvencije nisu mijenjane od 1993. do 1995, odnosno, i

23

24

25

26

27

28

29

30

1 poslije 1995. Znači, s obzirom da su... da je a... promjenu frekventnog plana u
2 Vojsci Republike Srpske naređivao načelnik veze Vojske Republike Srpske, a s
3 obzirom da sam... da je Cer i Stražbenica bila u zoni odgovornosti Vojske
4 Jugoslavije, to je trebao načelnik veze... uprave veza Vojske Jugoslavije, da on
5 to odobri i naredi. Tako da, to je bilo dosta komplikovano, onda jednostavno,
6 izbjegli smo to, nismo mijenjali frekvencije iz tog razloga.

7 P: Promenili ste pravce, promenili ste te brojeve pravaca; zar ne? 0658,
8 to juče rekli.

9 O: Da. Da, to... da, to je na jednom pravcu promijenjeno, samo zbog
10 dokumentacije tamo zato što nam se dva puta ponavljao taj pravac pa smo ga
11 promijenili. 'Nači, samo broj...broj pravca je promijenjen, ništa drugo, ni
12 frekvencije, ni uređaji, ni raspored kanala, ni bilo šta drugo.

13 P: A, kakva je bila svrha da promenite brojeve pravaca, ako se ništa
14 drugo nije promenilo? Ako Vam je poznato to?

15 O: Pa, to jednostavno... mi smo htjeli da uskladimo brojeve relejni... onaj,
16 zaštićenih pravaca i nezaštićen... analognih pravaca, ništa drugo. To je načelnik
17 veze tako odlučio i, 'nači, nije se radilo ni o frekvencijama, ni o promeni
18 rasporeda kanala. Znači s... čisto broj spojnog puta. Znači, ažuriranje
19 dokumentacije o... zaštićenih veza, zaštićenih brojeva pravaca prema korpusima i
20 onda je in... preimenovô je nu... 0674 i 0658, ništa drugo. Nisu ni bezbednosni
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 Razlozi, ni bilo šta drugo u pitanju.

2 P: Možda je moje pitanje pogrešno prevedeno. Koja je bila svrha promene
3 brojčane oznake tog pravca, ako nije bilo nikakvih drugih promjena? Šta ste time
4 postigli? To sam Vas pitao.

5 O: Pa, zato što je jedan broj pravca bio na...na...na Stažbenici, isti takav
6 broj, na drugom objektu pa smo iz tog razloga to promijenili. Da ne... da nemamo
7 i...i, ovaj, dva različita pravca - isti broj. Zbog toga.

8 P: Koji je to broj bio? Koliko dugo su ti brojevi se poklapali? Da
9 postavim to ovako, počnimo od ovog pitanja: koji je to broj bio?

10 O: 0658.

11 P: Koja dva pravca su imala taj broj?

12 O: Pa, imali su ovi na Stražbenici, na...na drugom objektu takav pravac sa
13 nekom brigadom u...u Višegradu dole.

14 P: Koliko dugo ste imali dva ista broja - bar koliko Vi znate za pravce
15 - prije nego što je konačno došlo do te izmjene?

16 O: Pa, ne... pardon, ne znam tačno kol'ko je trajalo to.

17 P: Vi ste održavali te veze, zar ne? Zbog toga nam i možete reći i
18 brojeve pravaca, koji su uređaji bili, koja su sredstva kada bila sprovedena.
19 Sad nam pričate o tome da ste imali dva pravca koja su bila identični za dva
20 različita pravca, a da ne znate u kojem periodu je to tako bilo?

21 O: Pa, ne. Ja Vam govorim da je to pravac bio sa drugog relejnog objekta
22 koji nije bio u mojoj zoni odgovornosti. Znači, to je dio na strani Vojske

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Jugoslavije, objekat Stražbenica i on je imao takav pravac.

2 I, onda su oni tražili da j... da ne bi bio isti broj pravca i na njihovom
3 objektu i na našem, onda da promijenimo. Samo iz tog razloga, jer to nije moja
4 bila zona odgovornosti, ja nisam održavao te pravce, odnosno, te uređaje. To je
5 pravac sa Stražbenice, a Stražbenica pripada... to je objekat u Vojsci
6 Jugoslavije, iz tog razloga. Tako da Vam ne znam reći tačno, ovaj, kad se to
7 desilo, kol'ko je to dugo trajalo iz tog razloga. 'Nači, nije taj pravac bio na
8 Velikom Žepu, već je bio na drugom objektu, pa su nas oni upozorili da
9 promijenimo u drugi broj pravca s obzirom da oni imaju takav pravac, da ne bi
10 dolazilo do poklapanja. Ništa drugo.

11 P: Dakle, nemate nikakvu predstavu o tome koliko dugo je vladalo to
12 stanje kada ste imali isti broj za pravac kao i oni koji su bili u Jugoslaviji?

13 O: Ne, nisam.

14 P: Nikakvu predstavu?

15 O: Ne.

16 P: Kada ste bili upozoreni da se to mora promijeniti?

17 O: Pa, ne ja. To je načelnik veze bio upozoren od strane načelnika
18 uprave veze Vojske Jugoslavije. Meni je načelnik veze samo naredio taj pravac će
19 sutra biti broj... taj pravac se... odnosno, broj tog pravca se mijenja, znači, od
20 sutra je taj i taj broj. Znači, to je načelnik meni veze prenio to naređenje, a
21 nisam ja to mijenjao, niti je mene ko obavijestio, sem načelnika veze Vojske

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Republike Srpske.

2 P: I, kada je to bilo?

3 O: Pa negde u decembru -

4 P: Kada Vam je Vaš šef to rekao?

5 O: Negde krajem godine, krajem 1995. Znači, negde u decembru

6 najverovatnije, ne mogu sad tačno da se sjetim. Mislim, to je ipak prošlo

7 trinaest-četrnaest godina.

8 P: 1995. ili 1993?

9 O: 1993., pardon. 1993, u decembru, izvinjavam se.

10 P: Samo da potvrdimo za zapisnik. Ta promjena do koje je došlo, to je

11 bila posljedica naređenja jugoslavenske vojske upućene VRS-u da promijeni svoj

12 broj pravca; je li tako?

13 O: Da.

14 P: U redu. Jučer sam Vam pokazao jedan dokument 2823, mislim da nije

15 neophodno da to stavljamo na ekran. Ali, jučer u iskazu, a riječ je o dokumentu

16 od 2. oktobra 1993., dokumentu Drinskog korpusa, u kojem se navodi niz radio-

17 relejnih pravaca i odgovarajućih frekvencija. Recite prvo da li se sjećate da

18 ste gledali taj dokument juče?

19 O: Mislite na dokument Drinskog korpusa, Nedo Blagojević što je

20 potpisao?

21 P: Da, da. Jučer sam Vam ga pokazao. Ako ga se ne sjećate, ja ga mogu

22 staviti na ekran pa ćete ga vidjeti.

23 O: Sjećam se, ako mislite na frekvencije one što -

24 P: Da. S obzirom da ste pročitali, to jest, pogledali jučer taj

25 dokument, da li ste na njemu vidjeli naznake o zaštićenim frekvencijama ili

26 pravcima koji bi bili povezani sa 0674 ili 0607, pravcima koje ste nam danas

27

28

29

30

1 opisali?

2 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Gospodine Živanoviću?

3 G. ŽIVANOVIĆ: [simultani prevod] Ja bih zamolio da se dokument stavi na
4 ekran.

5 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Da, gospodine Vanderpuye?

6 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Pokušavao sam samo da uštedimo na
7 vremenu, ali nema problema. Molim dokument 2823, da se učita na ekran.

8 SVJEDOK: Ovde se vidi o kojim se zaštićenim vezama radi. Znači, samo je
9 greška ovde AMD310 a ne 320, 8 kanala na ovom 0674. 'Nači, radi se o AMD310 o...
10 'nači, uređaj za zaštitu govora na radio-relejnim pravcima se koristio AMD310.
11 Kapacitet mu je prenos 32 kanala - od 8 do 32. i, to je zaštićeni pravac. Znači,
12 sama oznaka uređaja noseće frekvencije AMD310 je, znači, da se radi o zaštićenom
13 pravcu. A, veze 12K nije mogao biti zaštićen.

14 P: Šta je taj AMD320 onda?

15 O: Tristade... 310, ne 320, to je greška. Takav uređaj nije postojao -
16 320, 1995.

17 P: A, 1993.? Je li tada postojao, taj je datum dokument?

18 O: No, no. Ne.

19 P: Nije postojao?

20 O: Nije po... ne, nije postojao. Znači AMD 310 je postojao, još jedanput
21 Vam kažem, ovaj, kapacitet njegov je prenos 32 kanala, od 8 do 32, znači,
22 z...zavisi od potrebe.

23 P: A, on je bio na pravcu 0674?

24 O: Da, on je bio na pravcu 0674, između Velikog Žepa i komande Drinskog
25 korpusa.

26 P: A od Velikog Žepa do komande, do Glavnog štaba VRS-a, kako se taj
27
28
29
30

1 signal prenosio?

2 O: Putem ka... podzemnog kabla.

3 P: Da li je bio dodijeljen drugi pravac, broj pravca?

4 O: Ne, nije. Mislim, to je... svaki kanal je imô dvije žice. Znači, po

5 jednu paricu i to se sa razdjelnika sa Velikog Žepa a... spustalo /sic/ do objekta

6 G1 u Crnoj Rijeci. Znači, nije tu nikakav bio broj pravca, jednostavno, to se po

7 NF kabl u spustalo sa Velikog Žepa. Znači, svih 8 kanala po 8 parica se spustalo

8 do razdjelnika u prostoriji 1, ono, juče smo gledali na šemi rasporeda prostorija

9 u podzemnom dijelu objekta.

10 P: U redu. Pogledajmo malo niže, tačka 2, 0607.

11 O: Da, vidim to.

12 P: Da li je to zaštićena linija?

13 O: Ne. Ovo nije zaštićena vi... linija.

14 P: Tačka 4. Tu piše:

15 "Komanda Zvorničke lake pješadijske brigade prema Gučevu."

16 Da li je to zaštićena linija?

17 O: Ne, s obzirom da radi v... o... uređaj noseće frekvencije VZ 12k koji se

18 nije mogao štiti. Znači, nije se govor mogao štiti u... ovim pravcem, po ovom

19 uređaju.

20 P: Pod tačkom 4, možemo vidjeti da su navedene frekvencije od 880 i 810

21 megaherca; to vidite?

22 O: Da, vidim. Da, vidim.

23 P: To je napisano preko nečeg drugoga, to ne možemo ispod pročitati.

24

25

26

27

28

29

30

1 Ali, vidimo ove brojke koje su dodijeljene i to sve potpada pod opseg FF200 ili
2 RRU200 /u engleskom transkriptu: "FM200 ili RRU800?"/, zar ne, i RRP200; je li
3 tako?

4 O: Da, tako je. Samo da Vam objasnim. Recimo, svih 8 kanala ili...
5 odnosno, 12 ili 24, koji rade preko veze 12K 1224, nisu mogli da budu zaštićeni
6 kao na zaštićenom pravcu gdje je kompletan pravac šticećen, znači, svih 32 ili 8
7 kanala, u zavisnosti kol'ko ih ima. Mogao je samo jedan od kanala preko KZU61 da
8 se štiti. Znači, pominjem još jedanput, uređaj KZU 61 mogao jedan od izabranih
9 kanala od ovih 24, kol'ko se prenosilo, po VZ-u da se štiti, a ne svi.

10 P: U redu, hvala Vam na tome.

11 Htio sam Vam postaviti i nekoliko pitanja o komunikacijskim mrežama,
12 dakle, radio i radio telefonskoj mreži o kojoj ste govorili tokom glavnog
13 ispitivanja. Kao prvo, da li znate da li je došlo do promjene kodnih naziva,
14 nakon toga što su neki dokumenti pali u ruke neprijateljima negdje u maju 1995.?

15 O: Pa, ne mogu tačno sad da se sjetim toga, to je inače radio referent
16 kripto-zaštite u organu veze, potpukovnik Radaković. I praktikovalo se kada
17 kodovi naziva padnu u ruke neprijateljske strane da se mijenjaju, odnosno,
18 razgovornici da se mijenjaju.

19 P: Da li se sjećate da se tako nešto dogodilo u maju 1995. ili se ne
20 sjećate?

21 O: Pa, ne mogu sa sigurnošću da Vam tvrdim, ne...ne mogu da se sjetim
22 tačno. Samo znam da je pravilo bilo kada razgovornik, ovaj, padne na... u
23 neprijateljske ruke da se obavezno mijenja, al' ne mogu tačno da sjetim tog... ta...
24 da l' se to desilo, odnosno, da Vam potvrdim. Vjerovatno jeste, samo ne mogu da
25 tvrdim.

26 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Dozvolite da Vam pokažem dokument 3410

27

28

29

30

1 po 65ter, da vidimo da li će Vam to osvježiti pamćenje.

2 O: Pa, sjećam se ovih tajnih naziva.

3 P: Dakle, ovo pred Vama je razgovornik od 5. maja 1995. godine. Vidimo
4 da se dostavlja cijelom nizu jedinica. Potpisao ga je pukovnik Radomir Prole. Na
5 dnu stranice, u verziji na engleskom a mislim da je isto tako i na Vašem jeziku,
6 stoji da:

7 "Zbog nove situacije u RSK i sumnje da su dokumenta, planove za zapadnu
8 Slavoniji pali u ruke neprijatelju, dosadašnji tajni nazivi jedinica i komandi
9 mijenjaju se po sledećem..."

10 I zatim se navodi određeni broj tih jedinica. Da li Vas je ovo
11 prisjetilo činjenica, u vezi s onim što sam Vas ranije pitao, o promjeni tajnih
12 naziva?

13 O: Da. Sjećam se sad ovoga, jer sam koristio često ove telefonske tajne
14 nazive, primjer da navedem samo: Panorama, Zenit itd. A, ovo su ovamo
15 telegrafski pozivni znaci koji su prilikom prenosa pisanih informacija
16 korišteni. Znači, sećam se ovoga kad su ti nazivi promenjeni. Zaboravio sam
17 tačno vrijeme, ali koristio sam ih prilikom uspostave radio-relejnih veza i
18 umjeravanja kanala, itd. Poznati su mi nazivi.

19 P: Da li znate da li je telefonska mreža Republike Srpske bila izdavana
20 ili mijenjana u januaru 1995.?

21 O: Ne znam.

22 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] 3409 po 65ter.

23 P: Možda ćete nam moći objasniti taj dokument, gospodine. Ovdje imamo
24
25
26
27
28
29
30

1 jedan dokument od 05.01.1995. godine. Tu stoji da je to potpisano za načelnika
2 pukovnika Radomira Prolea, upućen je Drinskom korpusu, potpisao je Radaković.
3 Mislim da ste nam već i spomenuli tog Radakovića. I, tu piše u prilogu akta:

4 "Dostavljamo vam, radio-telefonsku mrežu Republike Srpske, evidencijski
5 broj 13. Radio-telefonska mreža Republike Srpske počinje sa radom u 7 časova
6 dana 07.01.1995. godine."

7 Sjećate li se da ste ovaj dokument vidjeli, ili da ste saznali za
8 okolnosti o kojima se u ovom dokumentu govori?

9 O: Ne. ovaj dokumenat nisam vidio. A radi se vjerovatno o dostavljanju,
10 s obzirom da u... ovaj, n... mislim, dokumenat nisam vidio. A, iz kog razloga je
11 poslat tad Drinskom korpusu - stvarno ne znam. To je pregled tajnih naziva
12 radio-telefonske mreže, znači, ono što ste mi prethodno pokazivali, vjerovatno
13 je stari taj pregled dostavljan. Ne znam o čemu se radi, ne mogu da Vam
14 /nerazgovjetno/. Jer, ovaj dokumenat nisam vidio, ne znam za njega.

15 P: Recite nam šta je ta radio-telefonska mreža Republike Srpske?

16 O: Pa, to su radio-uređaji koji su korišteni. Znači, RUP-12, RUP-1, RUP-
17 33, i frekvencije na kojima rade ti uređaji. Recimo, oni moraju biti stalno na
18 prijemu uključeni, ako je aktivirana mreža. Znači, to su uređaji koji su na... u
19 pripremi, odnosno, u prijemu uključeni stalno, a ne predaja. Znači, samo prijem.
20 A predaja se uključuje prilikom emitovanja, odnosno, razgovora. Znači, radi se o
21 radio-uređajima koje sam Vam već nabrojao. Oni rade na niskim frekvencijama od
22 30 do 70 megaherca i zrače kružno. Potrebna im je optička vidljivost. Njihov
23 domet je deset kilometara u izuzetno... kad je optička vidljivost do petnaest
24 kilometara.

25 P: Hvala na odgovoru, iako me malo zbunjuje. Ovaj dokument, ovaj

26

27

28

29

30

1 evidencijski broj 13, da li je ovo akt? Da li su unutra navedene telefonske
2 frekvencije, imena, brojevi telefona, itd.?

3 O: Pa, ovo je akt... propratni akt samo, a on mora da ima i pregled, ovaj,
4 frekvencija radio mreže.

5 P: Da li ste ranije vidjeli ovako nešto?

6 O: Pa, sretô sam ta naređenja. Mislim, nije mi to... ne naređenja već u...
7 ovaj, pregled tajnih naziva korisnika, pregled radio-mreže itd., sretô sam to.
8 Ovo je samo, znači, propratni akt.

9 P: U redu. Sada, kada nam dajete ovdje iskaz - a maloprije smo
10 pregledali ovaj plan radio-relejnih veza Drinskog korpusa - dakle, dok ste ovdje
11 danas i dajete iskaz, da li se možda sjećate koje su konkretne frekvencije
12 funkcionirale tokom 1995.?

13 O: Ne znam na koje frekvencije mislite. Je li broj frekvencije ili
14 frekventni opseg il' na koje uređaje mislite? Nije mi jasno. Konkretno uređaj
15 relej, ako mislite na relejne?

16 P: Frekvencije koje su korištene na pravcima o kojima ste nam govorili -
17 0607 i 06674- kao i na ostalim pravcima koje ste gledali u dokumentu koje sam
18 Vam pokazivao, a koji su bili iz 1993. godine. Da li se sada sjećate frekvencija
19 koje su funkcionirale tokom 1995.?

20 O: Frekvencije na...frekvencije na uređajima RRU800 i FM200, znači,
21 govorim o dva... ova dva relejna pravca 0674 i 0607, bile su... znači, opseg je bio
22 od 610 do 960. Sad se određivala predajna i prijemna frekvencija. Recimo, broj
23 koji je bio predajne frekvencije, recimo 783, na pravcu 067... 674 1993., taj je
24 broj i bio i 1995. Znači, nisu mijenjane frekvencije. Znači, bila je predajna,
25
26
27
28
29
30

1 recimo 783, prijemna morala je biti pedes... morao je biti 50 kiloh... ovaj,
2 megaherca razmak između prijemne i predajne frekvencije. Znači, morala je 50
3 megaherca biti manja ili veća. I, ti brojevi tih frekvencija nisu se mijenjali
4 od 1993. do 1995. Znači, u tom opsegu bili su brojevi predajne i prijemne
5 frekvencije.

6 P: Dozvolite da Vas nešto pitam. Recite, da li se sjećate koji je bio
7 opseg frekvencija jednog uređaja RRU800?

8 O: Pa, to sam Vam ponovio, već, ne znam ni koliko puta. Znači, 610 do
9 960 megaherca. 610 do 960 megaherca, znači, RRU800, FM200 i RRU9B, to su radio-
10 relejni uređaji koji su radili u tom frekventnom opsegu. A, prenos kanala,
11 maksimalnih kanala preko RRU800 je bio 24 nezaštićena; preko FM200 maksimalan
12 broj prenosa zaštićenih kanala od 8 do 32. To sam ponovio i...i juče... rekao juče,
13 ponovio i danas. Mislim, ako treba, nije problem.

14 P: Dobro. To razumijem što mi kažete. Ali... Ustvari, preći ću na drugu
15 temu. Rekli ste da je postojala radio veza između Glavnog štaba i niza lokacija.
16 Rekli ste da je postojala radio veza između Glavnog štaba i Vlade Republike
17 Srpske, Skupštine, predsjednika. Rekli ste da su pravci prema Vladi, Skupštini,
18 predsjedniku i Vojsci Jugoslavije bili zaštićene linije. Da li se sjećate tog
19 svog iskaza od jučer?

20 O: Da. Sjećam se tog iskaza i radi se o radio-relejnim vezama, ne radio
21 vezama.

22 P: Kada govorimo o tim vezama, recite koja specifična vrsta veze su te
23 veze bile osim što su bile radio-relejne veze? Drugim riječima, da li je
24 postojala kripto-zaštita na tim vezama?

25

26

27

28

29

30

1 O: Da. Na svim...svim tim pravcima relejnim, znači, prema Predsjedništvu,
2 Vladi i Skupštini funkcionisô je radio-relejni pravac 0661, zaštićeni znači. A,
3 uređaj za kripto-zaštitu je bio KZU71, uređaj noseće frekvencije AMD310. 'Nači,
4 nije postojao nikad 320 u to vrijeme. Ovaj, sa Vojskom Jugoslavije 0719 radio-
5 relejni zaštićeni pravac -

6 PREVODILAC: Molimo svjedoka da malo uspori.

7 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospodije Pajiću, kad izgovarate imena
8 uređaja, molim Vas da usporite, prevodioci imaju probleme. Sudija Kwon je u
9 pravu. Da bi bili sigurni da sve što kažete da se prevede i transkribira u
10 zapisnik, morali bismo Vas zamoliti da ponovite. Rekli ste:

11 "Na svim tim radio-relejnim pravcima prema predsjedniku, Vladi,
12 Skupštini... Tu je prestao prevod. Molim Vas, ponovite.

13 SVJEDOK: U redu.

14 Znači, zaštićeni radio-relejni pravac, broj spojnog puta 0661 radio je
15 za Predsjedništvo, Vladu i Skupštinu Republike Srpske preko radio-relejnog
16 uređaja FM200 - 24 kanala. Znači, neću ponavljati više radio-relejni uređaji,
17 samo ću brojeve pravaca, a zna... a odnosi se na zaštićene pravce. Preko istog
18 uređaja relejnog, radila je zaštićena veza sa Vojskom Jugoslavije - 24 ukupna
19 kanala. 0674, isto zaštićeni pravac sa 8 kanala sa Drinskim korpusom, i 0662,
20 relejni zaštićeni pravac za 1. krajiški korpus, za 2. krajiški korpus i za V i
21 PVO. S tim da naglasim da je sa radio-relejnog pravca 0719, dio kanala po
22 zaštićenom pravcu sa Cera odgravanj...odgranjavan za Bijeljinu - za Istočno-
23 bosanski korpus. To je to što se tiče pregleda zaštićenih govornih radio-
24 relejnih veza u Vojsci Republike Srpske.

25

26

27

28

29

30

1 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] U redu. Molim da sada pogledate 1D322.
2 Mislim da je to što nam treba na strani 17. Molim da ovo malo uvećamo, da može
3 bolje da se vidi i malo da spustimo i onda da zastavu stavimo na sredinu i to da
4 uvećamo. U redu, hvala.

5 P: Ovaj dijagram, koji je ustvari dobijen od jednog svedoka veštaka
6 Odbrane, i u vezi toga sam hteo da Vas pitam ovo: pravac koji vidite ovde 0607,
7 koji ide od Vlasenice do Velikog Žepa, da li to vidite?

8 O: Da, vidim.

9 P: A, pravac 0674, ide od Han Pijeska do Velikog Žepa?

10 O: Ovo nije tačno. Ovaj pravac nikad nije radio prema Han Pijesku -
11 0674. Zaboravio sam maloprije reći kad sam nabrajao zaštićene spojne puteve. Bio
12 je još relejni pravac zaštićeni 0718 između Velikog Žepa i Han Pijeska, sa
13 pozadinskim komandnim mjestom GŠVRS. A, ovaj 0674 je bio instaliran i radio je
14 sa Vlasenicom. I, ne radi se o uređaju... ovde piše 9 u ovoj relejnoj stanici, tu
15 treba 2 sa stoji, to se radi o FM200. a, na 0607 treba da stoji... odnosno, stoji
16 8, tačno.

17 P: U redu. Molim sada da pogledamo gornji deo strane da bi videli šta je
18 to. Možete li da mi kažete, ustvari, šta tu kaže? Čini se da tu stoji šema
19 analognih radio-relejnih veza Vojske Republike Srpske, na taj i taj dan. Ali,
20 možda možete bolje da nam kažete o čemu se radi, jer ja baš ne čitam Vaš jezik.

21 O: Ovo se radi o šemi povezivanja radio-relejnih pravaca za
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 potrebe 1. krajiškog koprusa, 2. krajiškog korpusa, Istočno-bosanskog korpusa.
2 Radi se o analognim relejnim pravcima. 0601 pravac radio je preko radio-relejnog
3 uređaja SMC 1306B. 'Nači, na Ozrenu je bila međustanica, u Jagodini je bila
4 međustanica. Taj pravac je dolazio na Svinjar, na relejno čvorište i onda
5 prosleđivan drugim relejnim pravcom premo SMC 0637 do Kozare. 'Nači, radi se a...
6 o analognim relejnim pravcima gdje je radio uređaj SMC uglavnom. Znači, o...
7 pravac 0601 je radio 120 kanalni uređaj, znači, SMC Kozara. Svinjar je radio
8 takođe SMC, Klekovača, Kozara - SMC.

9 P: Ne morate da pročitate čitav dokument, nego samo da nam kažete naslov
10 dokumenta. I, mislim da ste nam to već rekli. Ali, isto tako ste spomenuli broj
11 drugih radio-relejnih veza pa, ako možemo sad da se vratimo u centar, tamo gde
12 se nalazi zastava. I, onda možete, možda da nam kažete, gde se te veze nalaze,
13 rekli ste, pravac 0661? Da li to vidite na ovom dijagramu?

14 O: Vidim na ovom dijagramu i ovo su veze postojeće koje do...do
15 bombardovanja Jahorine /sic/, posle toga ove veze su nestale su... prilikom
16 bombardo...bombardovanja čvorišta na Jahorini. A 0661, išao je Veliki Žep-Ravna
17 Romanija-Pale. 'Nači, on nije ucrtan ovdje i on je nešto kasnije kasnije zaživio
18 kada je bombardovana Jahorina.

19 P: To je ono što mene interesuje ustvari, to se ne nalazi na...

20 O: Da, da.

21 P: ...ovoj šemi.

22 O: Da. Nije ucrtan na ovoj šemi. Ja ne znam ko je ovo radio, uglavnom,
23 taj pravac je sa Vladom postojao 0661, zaštićen.

24 P: U redu. 0719, to je još jedan pravac koji ste Vi spomenuli. Da li to
25
26
27
28
29
30

1 vidite, na ovom dokumentu? Možda je malo sitno, ali pošto ste Vi rekli da je taj
2 pravac išao prema Vladi, pretpostavljam da je to onda bilo negde u pravcu Pala,
3 a mislim da se ovde to jasno vidi. Vidite li taj pravac na ovom dokumentu, 0719?

4 O: 0719 ja sam rekao da je išao prema Ceru, prema Vojsci Jugoslavije, a
5 ne prema Vladi, a 0661 je išao prema Vladi.

6 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Izvinjavam se. Prevodioci imaju
7 problema. Ja znam da je to nešto što je prirodno, čak i ja govorim donekle brzo,
8 ali Vas molim da usporite radi prevoda, da bi sve što Vi govorite moglo da uđe u
9 transkript. Hvala Vam.

10 G. VANDERPUYE: [simultani prevod]

11 P: 0719, rekli ste da taj pravac ide prema Ceru, da li je to tačno?

12 O: Da, 0719 je išao prema Ceru, zaštićeni pravac, a 0718 prema Han
13 Pijesku, za pozadinsko komandno mjesto.

14 P: U redu. Da Vam pokažem jedan drugi dokument. Da probamo broj 16 na
15 ovom dokumentu. U redu. Mislim da se sad bolje vidi. Možete li da nam pročitate

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 naslov ovog dokumenta?

2 O: "Šema radio-relejnih i žičnih veza komande Drinskog korpusa".

3 P: Možda bi mogli sada da uvećamo ovaj mali kvadrat i da to povećamo da
4 vidimo šta može da se vidi. Ovde vidim jedan pravac 0719, koji ide do Velikog
5 Žepa i to je na desnoj strani ekrana; da li to vidite?

6 O: Da, vidim, 0719 ide prema Ceru, to sam već rekao.

7 P: Ja samo hoću da potvrdim da je to tô što stoji u dokumentu isto. Vi
8 vidite da se to nalazi na desnoj strani ekrana; zar ne? Vidite li taj pravac
9 0607 i 0674?

10 O: Da. Vidim 0607 i 0674. Vidim i jedan i drugi.

11 P: A, u toj šemi, 0674 ne ide do Han Pijeska.

12 O: Pa ne ide do Han Pijeska, jer je bio u Vlasenici. Mala je greška bila
13 u onoj šemi prethodnoj.

14 P: U redu. Prethodni dijagram - samo radi zapisnika, to je bila stranica
15 17 dokumenta 1D322 - po Vama je taj dokument pogrešan, sadrži pogrešnu
16 informaciju?

17 O: Da. Prog...pogrešan je broj onog relejnog pravca 0674, koji je ucrtan
18 da je radio-relejni pravac 0674 usmjeren u Han Pijesak, on je usmjeren bio prema
19 Vlasenici i radio je prema Vlasenici, ne prema Han Pijesku. A, prema Han Pijesku
20 sam već rekao 0718 relejni pravac, zaštićeni radio.

21 P: Da li vidite 0718 u ovom dijagramu?

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Nema ga ovde. Doduše, oni su dostavili samo a... šemu rasporeda radio-
2 relejnih veza u...u Drinskom korpusu, a ovo se radi o vezi Glavni štab Vojske
3 Republike Srpske - pozadinsko komandno mjesto Glavnog štaba Vojske Republike
4 Srpske. Pa, oni ga, vjerovatno, zbog toga nisu ni ucrtali.

5 P: U redu.

6 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Možda mogu da opišem mesto. Tu gde se
7 nalazi kvadrat, pa onda s desne strane ekrana i molim da se onda taj deo samo
8 malo uveća. I, onda, ako može, da se centrira na taj krug koji se nalazi na levo
9 ispod kvadrata. Znači, na levo ispod kvadrata i još ispod toga, ako možemo to da
10 uvećamo.

11 P: Vidite, u sredini tog kruga kaže se Crna Rijeka. To je taj kružić gde
12 izgleda kao neka zastava na vrhu ili iznad toga je nešto napisano. Da li...

13 O: Da, da.

14 P: ...vidite to mesto gde piše Crna Rijeka? I, vidite da je tu jedna
15 linija koja ide od tog malog kruga gde kaže Crna Rijeka i ide prema većem krugu
16 i tu ima broj pravca i izgleda da je taj broj 66.

17 O: Ovo je BB, nije broj 66, već vjerovatno, pravac "Bez Broja," - BB.

18 P: A, ta slova...

19 O: Da Vam -

20 P: ...koja se tu nalaze, šta to znači?

21 O: Da Vam objasnim. Ovo se radi o stalnoj vazdušnoj liniji. 'Nači,
22 stalna vazdušna žična linija bez broja. Znači, skraćenica SVL... - ovo je

23 ćirilično napisano ovde - radi se o nadzemnoj vazdušnoj liniji koja je

24

25

26

27

28

29

30

1 povezivala Vlasenicu i Han Pijesak.

2 P: A, to je sigurna linija; zar ne?

3 O: Pa, sigurna je što se tiče prisluškivanja. Međutim, to...to je vremenom
4 skinuto s obzirom da se la... radilo o...o bakrenim provodnim sistemima, pa su ljudi
5 skidali za svoje svoje lične potrebe. Ta linija je uništena nekad tokom 1995.
6 Lopovi odnijeli.

7 P: Da li ova stranica ovog dokumenta odražava stanje radio veza u julu
8 1995. godine? Da li je ovo, po Vašem, tačan prikaz stvari kakve su tada bile u
9 to vreme? To me zanima.

10 O: Što se tiče ova dva relejna pravca prema Vlasenici - tačno je. Što se
11 tiče ove stalne vazdušne žične linije - ona je povremeno radila. 'Nači, nije
12 bila sigurna iz razloga što je... zbog pa...padanja drveća, zbog padanja stubova
13 nije često radila i visokog snijega pa su se kidali kablovi.

14 Ovo, što se tiče relejnog pravca prema Ceru, sad ste mi sklonili, gore
15 ovo ne vidim. Možete mi vratit' samo prema Ceru ovo da vidim? Kvadrat veliki
16 spustite u donji desni ugao. Suprotno, suprotno.

17 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Mislim da je to u drugom pravcu...

18 O: Drugi -

19 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] ... s desne strane. Sad idite gore. To
20 je to, skroz.

21 P: U redu je. 0719, to je tačno. Zar ne?

22 O: Pa, ima nedostataka. Uglavnom je tačno, al' ima tu nedostataka.
23 Recimo, nije 1058 relejni pravac prikazan koja je /?preko kojeg je/ većina
24 kanala išla za potrebe Drinskog korpusa, odnosno, Zvorničke brigade i

25

26

27

28

29

30

1 Bratunačke. 'Nači, pored pravca 0719 prema Ceru, ima pravac 1058, po kome je
2 radio V120... odnosno SMC. I, da Vam kažem, Drinski korpus nije uopšte koristio
3 radio-relejni pravac za svoje potrebe 0719. Samo su koristili relejni pravac
4 1058.

5 P: I onda, to znači da u tom smislu ni ovaj dokument nije tačan? To nije
6 stanje stvari onako kako su one bile 1995. godine?

7 O: Nije tačan u smislu a... pravca relejnog 0719. Taj pravac jest '
8 postojao, međutim, a... preko njega su radile zaštićene veze za potrebe Istočno-
9 bosanskog korpusa i potrebe Vojske Jugoslavije. A, drugi pravac, prema Ceru je
10 bio 1058 i preko njega su išle veze za potrebe Zvorničke brigade, Šekovića itd.

11 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Da pogledamo sad stranicu 15, ovog
12 dokumenta. Da pogledamo sad ponovo kvadrat.

13 P: Ovde ponovo vidimo 0719, taj pravac i to je pravac koji ide od
14 Velikog Žepa do Cera. I ovog puta vidimo 661, pravac. Vi to vidite, zar ne?

15 O: Da, vidim. Da vidim taj -

16 P: To se nalazi sa desne strane ekrana i to je tačno; zar ne?

17 O: Vidim taj relejni pravac, tačno, 0719.

18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

- 1 P: I vidimo 0607, s leve strane tog kvadrata i 0674.
- 2 O: Da, sve vidim.
- 3 P: 0793?
- 4 O: Da, vidim.
- 5 P: I, to ide do Stražbenice?
- 6 O: Da.
- 7 P: I, vidite da ima tu veza - to jest, tako mogu da ih nazovem - između
- 8 Crne Rijeke i Velikog Žepa, a isto tako između Velikog Žepa i Han Pijeska.
- 9 O: Da, vidim.
- 10 P: Možete li na osnovu ove šeme da vidite koje su bile veze između Crne
- 11 Rijeke i Skupštine, Predsedništva itd.?
- 12 O: Nije ovde na ovoj šemi ucrtano to. 'Nači, relejni pravac koji je
- 13 radio sa Velikog Žepa preko Ravne Romanije do Pala nije ucrtan u ovome pregledu
- 14 radio-relejnih veza Drinskog korpusa. I vjerovatno, oni nisu crtali zato što to
- 15 nije njihov pravac.
- 16 P: Ali, to nije njihov pravac? U redu. I, možete da vidite na vrhu
- 17 ekrana gde piše "Drinski korpus" i tu piše "diploma?"
- 18 O: Da, vidim to.
- 19 P: Da li znate da li je ta šifra ikada promenjena?
- 20 O: Pa, ova šifra je verovatno promenjena. Ja se ne sjećam ovo da... kad je
- 21 mijenjan, ne znam tačno kad je promijenjeno, ali je to po...promijenjeno tajni
- 22
- 23
- 24
- 25
- 26
- 27
- 28
- 29
- 30

1 nazivi, znači, na nivou Drinskog korpusa, dok ostali tajni nazivi nisu
2 mijenjani. Ne z... ne sjećam se tačno kad je ovo promijenjeno.

3 P: Hvala Vam. Vi održavate kontakt od Glavnog štaba sa Skupštinom, i Vi
4 ste rekli, sa Predsedništvom. Da li ste Vi održavali vezu iz Glavnog štaba sa
5 10. diverzantskom jedinicom u Vlasenici i Bijeljini?

6 O: Ne, ja to nisam održavao. To je bilo u...u domenu Drinskog i Istočno-
7 bosanskog korpusa, odnosno, u domenu njihovih bataljona veze. Moje je bilo samo
8 da održavam i uspostavljam veze između Glavnog štaba i korpusâ i Predsjedništva
9 i Vojske Jugoslavije.

10 P: Hvala Vam. Moje je pitanje bilo nevešto i ja se izvinjavam. Ali,
11 ustvari, zanima me da li su održavane veze između Glavnog štaba i 10.
12 diverzantskog odreda? Ako ste hteli da stupite s njima u vezu iz Glavnog štaba,
13 kako bi to uradili?

14 O: Mi nismo imali direktne veze sa tim jedinicama. Da bi stupili u vezu
15 iz Glavnog štaba sa nekim od tih jedinica, koje ste rekli ovaj, to se radilo
16 preko posredničke centrale. Znači, između centrale u Crnoj Rijeci, pozove se
17 centrala Drinskog korpusa i onda, traži se od njihovog poslužioca na telefonskoj
18 centrali ručnoj da im prespoji vezu sa, recimo, tim odredom u Vlasen... odnosno,
19 ne znam gdje je bio taj odred Drinskog korpusa. Znači, mi nismo imali iz Glavnog
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 štaba direktno vezu, već posredno je bilo.

2 P: I, da li je to važno i za vezu, to jest mogućnost da se kontaktira
3 ili održava veza sa 65. zaštitnim pukom u Novoj Kasabi, u julu 1995. godine?

4 O: Ne. Sa šezdes'sedmim... 65. zaštitnim motorizovanim pukom koji je bio
5 lociran u Kasabi, bio je postavljen radio-relejni uređaj RRU1 na Velikom Žepu i
6 u Kasabi i sa njima je bila direktna komunikacija. Odnosno, bio je automatski
7 telefonski broj trocifreni, koji se mogao dobiti biranjem sa automatskog
8 telefonskog aparata. 'Nači, njega je mogao dobiti bilo ko s obzirom... ko je god
9 imao trocifreni, taj automatski telefonski broj, mogao je da dobije taj broj u
10 Kasabi. Ne sjećam se koji je bio trocifren broj.

11 P: I naravno, ako je to išlo preko RRU1 veze, to je onda vrsta veze koja
12 se mogla prisluškivati zar ne?

13 O: Da. Jedino u slučaju ako je postavljan KZU61, znači, uređaj za
14 zaštitu govora, onda je bila... nije bilo mogućnosti sluša /?slušanja/. Znači, u
15 svim ostalim varijantama, ako nema zaštite od strane KZU61, mogao se slušati.

16 P: Da li ste Vi imali sličnu vezu sa komandnim mestom u Borikama u julu
17 1995. godine?

18 O: Da, bila je slična veza, ista praktično, isto RRU1 radio.

19 P: A, što se tiče veze sa Borikama u julu 1995. godine, da li je
20 postojao centar veze tamo u Borikama? Da li je postojala jedinica veze tamo?

21 O: Za centar veze - znam da nije postojao. Znam da je bila... da je bilo
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 istureno komandno mjesto 1. podrinjske brigade ili Rogatičke, ne znam sad kakva
2 je bila dokumentacija - tu vodite. Ne na Borikama već na sjeverskom /fon./, to
3 je udaljeno četiri kilometra od Borika.

4 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Vidim da je vrijeme za pauzu. Da li
5 bismo sada to mogli učiniti?

6 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da, 25 minuta. Hvala.

7 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Ustanite, molim.

8 ... Početak pauze u 15.45h

9 ... Sjednica nastavljena u 16.15h

10 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Ustanite, molim. Izvolite sjesti.

11 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Izvolite, gospodine Vanderpuye. Koliko
12 Vam još vremena treba?

13 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Pa, ja bih rekao -

14 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Pet minuta?

15 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Nadao sam se, možda pet , ali
16 vjerojatnije 25 minuta. Tražiću da dobijem odgovore sa "da" ili "ne", ali to je
17 najbolje čemu se mogu nadati.

18 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Pa, nadaćemo se i mi.

19 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Zahvaljujem.

20 P: Gospodine, pitao sam Vas o objektima veze u Borikama. Rekli ste da je
21 tamo bilo komandno mjesto, mislim da ste rekli da je to bilo komandno mjesto 1.
22 lake pješadijske brigade, Podrinjske brigade. Mislim da ste rekli da je to bilo
23 u Sesku.

24 PREVODILAC: Prevodioc nije razumio kako se zove mjesto.

25 O: Da. To je bilo istureno komandno mjesto 1. podrinjske brigade. A, to
26
27
28
29
30

1 zaseok jedan, Borike su inače... zaseok se zove Sjeversko zove, al' nije bitno,
2 Borike je to sve. Mjesna zajednica Borike.

3 P: Komanda Rogatičke brigade, gdje se ona nalazila u odnosu na ovo
4 mjesto, mislim da ste rekli Cesiska /?Sjeversko/?

5 O: Komandno mjesto Rogatičke brigade je bilo u Rogatici, a istureno
6 komandno mjesto na Borikama.

7 P: Ako ste željeli uspostaviti vezu iz Borika, kako bi se to uradilo?

8 O: S obzirom da je bio postavljen radio-relejni uređaji RRU1 Veliki Žep-
9 Borike i bio trocifren broj... ne znam, sad zavisi sa kim vezu? A, bilo je moguće
10 ostvariti vezu sa Drinskim korpusom s... prvenstveno, to je... smo postavili za
11 njihove potrebe - Drinskog korpusa i Rogatičke brigade. A, Drinski korpus je
12 imao trocifren broj, takođe, na svojoj centrali, tako da su mogli da
13 komuniciraju.

14 P: Gdje se konkretno nalazila ta zgrada u Borikama gdje je bilo to
15 istureno komandno mjesto; da li se sjećate?

16 O: Pa, ne sjećam se tačno. Bili su jedno vrijeme u...u neka vikendica je
17 bila pored hotela, pa je posle hotel, pa mjesni ured. Mijenjali su, šta ja znam,
18 ne znam konkretno, zaboravio sam sad tačno.

19 P: Dakle, ne sjećate se gdje je to mjesto bilo 1995.?

20 O: Ne znam, ne znam tačno.

21 P: Ukoliko ste željeli poslati neki dokument, možda ne preko RRU1,
22 recimo neki kripto-zaštićeni dokument, kako biste to uradili?

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Pa, ja nisam imao potrebe nikakav dokument da šaljem. To su
2 vjerovatno radili Drinski korpus sa svojim potčinjenim brigadama. Znači, veze su
3 išle Glavni štab-Drinski korpus. Drinski korpus je sa svojim brigadama ostvarivô
4 veze. Ja nisam imao potrebe nikakav dokumenat da šaljem.

5 P: Ja se izvinjavam, ponovo sam na nevješt način postavio pitanje.
6 Dakle, ne pitam kako biste Vi to lično napravili, nego kako bi se slao dokument,
7 ako bi se neko našao na isturenom komandnom mjestu u Borikama? Kako bi se to
8 uradilo?

9 O: Pa, moglo se direktnim biranjem automatskog trocifrenog broja ili
10 preko telefonske centrale u Drinskom korpusu. A, Drinski korpus je imao i
11 direktnu vezu sa Rogatičkom brigadom preko pravca 0793 na Stražbenicu, pa je bio
12 relejni pravac 065 do Rogatice i tako se komuniciralo. Znači, a između Rogatice
13 i Borika je bio žični pravac, odnosno, poštanski sistem koji je i prije rata
14 funkcionisô, pa bio je kabel uvezan Rogatica-Borike. Znači, moglo je direktnom
15 vezom preko centrale Drinskog korpusa, odnosno, Drinski korpus preko čvorišta do
16 Rogatice, pa žičnim putem do Borika. A, moglo je neposrednim biranjem preko RRU1
17 i trocifrenog broja.

18 P: Da li bi se kripto-zaštićeni dokument direktno slati sa Borika? Da li
19 su imali uređaj za kripto-zaštitu na Borikama, koliko Vi znate, u julu 1995?

20 O: Oni takav uređaj nisu imali za kripto-zaštitu na Borikama te 1995.
21 To... sjećam se samo u Rogatici, znači, u komandi brigade su taj uređaj imali.

22 O: Ukoliko ste željeli poslati jedan kripto-zaštićeni dokument sa
23
24
25
26
27
28
29
30

1 Borika, onda bi imalo smisla da se prvo taj dokument pošalje u komandu u
2 Rogaticu i da se odatle to pošalje?

3 O: Da, tako je. Nisam siguran sad, ali kol'ko znam nisu imali na
4 Borikama stanicu kriptu-zaštite.

5 P: U redu. Ne sjećate se točno gdje je oprema veze bila na Borikama. A,
6 recite mi, da li znate gdje su bili uređaji veze u odnosu na vašu vezu sa
7 Glavnim štabom sa Pala?

8 O: Možete li ponoviti, sa? Zadnju riječ nisam razumio.

9 P: Mogu drugačije postaviti to pitanje. Kada ste održavali vezu između
10 Glavnog štaba i Pala, ko je bio zadužen za uređaje veze kojima se održavala veza
11 na Palama?

12 O: Ja sam bio direktno zadužen za radio-relejne uređaje.

13 P: Kamo je ta veza išla?

14 O: Mislite radio-relejna trasa kuda je išla? Išla je Veliki Žep-Ravna
15 Roma -

16 P: Da.

17 O: Veliki Žep-Ravna Romanija-brdo jedno iznad Pala Kalovite Stijene -
18 tako se zvalo i spuštalo se u Centar za javljanje i obaveštavanje u Palama, gdje
19 je bila smještena ujedno i stanica kriptu-zaštite.

20 P: Da li je postojala direktna veza između Glavnog štaba i uređa
21 predsjednika?

22 O: Da, postojala je.

23 P: Gdje je ona bila povezana? Da li je ona bila direktna, ta koja je
24 išla prema predsjedničkom uredu? Direktna ili nije?

25

26

27

28

29

30

1 O: Bila je direktna, a bio je i automatski trocifren broj instaliran kod
2 predsjednika i moglo se normalno neposrednim biranjem, a moglo je i posrednim.
3 Znači, bio je i direktni kanal između predsjednika i komandanta a bila je... bio je
4 i automatski trocifreni broj koji se neposredno mogao birati', tako da je bio
5 dostupan sa centrale da se dobije.

6 P: Da li ste Vi bili odgovorni za održavanje te opreme? Drugim riječima,
7 opreme između predsjednika i mreže veze?

8 O: Ja sam bio odgovoran za funkcionisanje radio-relejnog uređaja na
9 Velikom Žepu. A, na suprotnoj strani, znači na Palama je bila posada iz
10 bataljona veze Sarajevsko-romanijskog koprusa koji su održavali vezu.

11 P: Praktično gledano, predsjedniku je bilo jednostavno da stupi u
12 kontakt tom vezom, on je samo trebao dignuti slušalicu u svom uredu i to je bilo
13 sve. Može li se tako reći?

14 O: Pa dobro, morao je dići slušalicu i birati trocifren broj ili pozivom
15 na dugme.

16 P: Da li je to bila specijalna kripto-zaštićena linija ili je to bila
17 linija koja je mogla biti zaštićena i nezaštićena?

18 O: Ne, to nije bila nikakva specijalna zaštićena linija. Znači,
19 funkcionisala je po zaštićenom radio-relejnem pravcu kao i svi ostali kanali, a
20 uređaj koji je štitio je KZU71, kao znači, i na ostalim pravcima sa ostalim
21 komandama korpusâ i... 'Nači, KZU71 je štitio govor i...i po tom pravcu, ništa
22 posebno, u odnosu na ostale zaštićene veze.

23 P: Drugim riječima, nije se radilo o uređaju koji se nalazio u njegovom
24
25
26
27
28
29
30

1 uredu, nego uređaju koji je bio negdje lociran, a onda iz ureda bio povezan
2 linijom, je li tako?

3 O: Da, tako je.

4 P: I, kažete da su to održavali pripadnici jedinice Sarajevsko-
5 romanijskog korpusa. Je li tako?

6 O: Da. Iz bataljona veze iz Sarajevsko-romanijskog kor... o... korpusa.

7 P: Usput, da li znate nekoga iz tog konkretnog bataljona veze? Da li
8 možete reći imena i podatke nekih osoba koje su bile s Vama u kontaktu odande?

9 O: Da, mogu. Kapetan Gračanin Nenad, kapetan Planojević Nedeljko.

10 P: Njih dvojica su, recimo, se trebali brinuti za integritet te krypto-
11 zaštićene linije - KZ koju ste spomenuli - kao i redovne linije iz
12 predsjednikovog ureda; je li tako?

13 O: Pa oni konkretno su - da, održavali radio-relejnju vezu. Znači,
14 održavanje relejnog pravca i takođe da funkcioniše veza od uređaja noseće
15 frekvencije, odnosno od razdelnika do...do ureda.

16 P: Da li je bilo još nekih drugih uređaja veze ili pravaca koji su
17 korišteni da bi se predsjedniku omogućilo da bude u kontaktu sa Glavnim štabom -
18 a za koje ste Vi znali, osim ove radio-relejne veze koju ste nam opisali?

19 O: Pa, moglo se... korištenje /?koristiti/ putem PTT brojeva.

20 P: Da li znate jesu li te konkretne linije direktno bile spojene na
21 predsjednikov ured?

22 O: Pa, to se radi o...o...o automatskim telefonskim brojev...brojevima sa

23

24

25

26

27

28

29

30

1 postojećih telefonskih centrala. Recimo, na Palama preko kojih su mogli, recimo,
2 neposrednim biranjem da uspostave vezu sa... A, u Glavnom štabu su postojale PTT
3 veze od pošte u Han Pijesku. Znači, mogli su neposrednim PTT spojnim putevima,
4 nevezano za naše vojne spojne puteve da komuniciraju, što se rjeđe događalo.

5 P: Dakle, to su civilne redovne linije kakve se koriste i danas; je li
6 tako?

7 O: Da, da.

8 P: I, one su bile također na raspolaganju predsjedniku u njegovom uredu.
9 A, sada nam recite, da li znate gdje je u julu 1995. se nalazio ured
10 predsjednika, u kojoj zgradi?

11 O: Ne znam tačno.

12 P: U redu. Spomenuli ste jučer - govoreći o dokumentu 183 po 65ter listi
13 -čini mi se - da Glavni štab nije imao uređaje RUD/2K /u engleskom transkriptu:
14 RU2/2K/. Međutim, ranije tokom iskaza, bilo Vam je postavljeno pitanje o vrsti
15 opreme koja se koristila, na što ste Vi rekli da je:

16 "RU2K i RUP-12 i radio-telefoni bili vrsta opreme koja je bila najčešće
17 korištena."

18 Htio bih da to malo razjasnimo za zapisnik, nije mi potpuno jasno što
19 ste mislili time reći. To se nalazi na stranici 28764 zapisnika. Da li je Glavni
20 štab, zapravo, imao RU2/2K 1995. godine?

21 O: Da, postojao je taj uređaj, ali, ja sam juče rekao samo da se to
22 rijetko koristilo, skoro nikako. Ja ne znam da...da...da smo to

23

24

25

26

27

28

29

30

1 upotrebljavali, a postoji uređaj takav.

2 P: Dobro, samo sam htio da to razjasnimo, meni nije bilo tada jasno.
3 Hvala na odgovoru. Također Vam je bilo postavljeno jedno pitanje o kućnom broju
4 155 i da li je taj kućni broj odgovarao većem broju lokacija tokom 1995.? Nije
5 mi bio jasan Vaš odgovor ni u vezi sa time, jer ste u jednom trenutku rekli da
6 je to bio broj isturenog komandnog mjesta, mislim da ste rekli u Jesenici, a
7 zatim na Jahorini, a onda ste rekli da nije bio prebačen 1995., pa nisam siguran
8 šta Vam je to značilo.

9 Dakle, da li je taj kućni broj 155 bio u funkciji u Glavnom štabu u
10 Crnoj Rijeci 1995., u julu 1995.?

11 O: Da. Taj je broj bio u funkciji u Glavnom štabu u Crnoj Rijeci 1995. i
12 bio je instaliran na četiri lokacije u Crnoj Rijeci. A ovo, nisam rekao 1995. da
13 je na IKM-u on korišten, samo da je korišten 1993. na Jahorini na IKM-u. 1995.
14 je korišten neki drugi trocifren broj t... koji ne mogu sad da sjet... da se sjetim
15 tačno koji je. A, 155 je u julu 1995. radio u... na četiri lokacije, odnosno, bio
16 instaliran na četiri lokacije u Crnoj Rijeci. U podzemnom objektu na... u dvije
17 prostorije i u barakama u... takođe na dva mjesta izveden.

18 P: Ako bi neko želio stupiti u kontakt sa generalom Miletićem u julu
19 1995., onda bi bilo logično da nazove taj broj, 155?

20 O: Da. Taj broj je bio je bio lični broj generala Milovanovića, znači,
21 načelnika Glavnog štaba Vojske Republike Srpske, s obzirom da je on naredio da
22 se taj broj istovremeno instalira i u operativni centar. On je bio i tamo

23
24
25
26
27
28
29
30

1 instaliran, a s obzirom da je konstantno general Miletić boravio u operativnom
2 centru, najčešće se on javljao na taj broj, odnosno, isključivo on. Jedino ako
3 nije tu, onda operativni dežurni se javljao.

4 P: Usput samo, da li znate koliko tokom 1995. je broj 155 bio u
5 funkciji, spojen sa Crnom Rijekom, kao što ste rekli?

6 O: Pa, on je konstantno bio spojen, ovaj, bio je konstantno u funkciji,
7 nismo ga isključivali nikad. A, jedino u... bio je, znači, na četiri lokacije
8 instaliran. Kada bi operativni centar boravio u podzemnom dijelu, onda bi sa
9 tzv. "mrtvim osiguračima" isključivali broj prema barakama, a s obzirom da je
10 operativni centar od 25. maja 1995. pa nadalje nekad do kraja septembra, boravio
11 u podzemnom dijelu, onda se gore koristio. Znači, bio je instaliran u dvije
12 prostorije - u operativnom centru i u prostoriji broj 9 gde boravi načelnik
13 Glavnog štaba... gdje je trebalo da boravi, ustvari.

14 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Pokazaću Vam sada dokument 3935 po
15 spisku 65ter.

16 P: Riječ je o presretnutom razgovoru, kao što vidite, od 6. oktobra
17 1995. godine. Iz zaglavlja vidite da to šalje služba Državne bezbednosti u
18 Tuzli, uhvaćen je na 642.000 megaherca u 12.10h toga dana. U tom razgovoru... Samo
19 da budem siguran da i Vi ovo što gledate na ekranu je ono što Vam ja čitam.

20 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Kod nas je to na 2. stranici verzije
21 na B/H/S-u, pri dnu 1531 je broj. Da, taj je.

22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 P: Tu možemo vidjeti, uostalom možete i sami pročitati. Vidimo da je
2 snimljeno na 642.000 megaherca, riječ je o razgovoru između izvjesnog
3 Ljubojevića /u engleskom transkriptu: Ljubo Jević/ i neidentificirane osobe.
4 Negdje na pola zapisanog razgovora možemo pronaći sljedeće:

5 "Znam, ali što taj Arsić ne zove direktno lokal 250 i da sve to skrati?
6 Poslao sam ja dole kod generala Miletića..."

7 Taj se razgovor nastavlja, i nešto kasnije X pita:

8 "Ma, to je juče bilo, ja nisam htio da idem dok to nisu poslali, jer sam
9 u nevolji. Shvati, zaista ne znam više šta da radim. De mi reci, on je još
10 uvijek na 155? Na 250? Pa, sad ću ja njega zvati."

11 To Vam je tu pri dnu. Da li bi onda na kraju imalo smisla pokušati da se
12 sa generalom Miletićem stupi u kontakt na kućni broj 155 i u oktobru 1995.? I,
13 ako znate, recite nam, taj kućni broj 250, na šta se to odnosi?

14 O: Pa, sa generalom Miletićem moglo se stupiti i u oktobru na 155. a,
15 ovaj konkretno 250, to je takođe jedan trocifren broj, takođe jedan trocifren
16 broj, ovaj, o... gdje je bio instaliran negdje u barakama, negdje gore - ne znam
17 sad tačno koja je prostorija. Znači, to je negdje u blizini, sigurno. Vjerovatno
18 je kod nekoga prešao u susjednu kancelariju negde. Ne mogu da s... tačno sjetim
19 čiji je broj bio 250. Znači, to je negdje tu, blizu 155, vjerovatno u drugoj
20 kancelariji, u susjednoj prostoriji negde. S obzirom da je bilo više tih
21 brojeva, ta automatska centrala je imala 250 brojeva. Svaka kancelarija je bila
22 snabdjevena sa tim trocifrenim brojem. To se radi o nekoj prostoriji, vjerovatno

23
24
25
26
27
28
29
30

1 tu, u blizini.

2 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Hvala na tom odgovoru. Molim dokument
3 3934 po 65ter, molim da se taj dokument učita u ekran. Zamoliću da se to ne
4 emitira.

5 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Molim tajnicu da se pobrine za to.

6 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Hvala Vam. Hvala.

7 P: Riječ je o presretnutom razgovoru od 10.09.1995., takođe Služba
8 državne bezbjednosti Tuzla. Tu je navedeno da na frekvenciji 641.000 je
9 registrovan razgovor između generala agresorske vojske Miletića i nekih od
10 učesnika Panorame. Ako odmah ispod toga pogledate, vidite da piše:

11 "M: General Miletić ovdje, panorama 155. ukoliko bude nekih dejstava iz
12 vazduha popodne da se odmah izvijesti panorama 155. To je zato što je postignut
13 neki dogovor da bi dejstva za neko vreme trebala da prestanu pa nam hitno treba
14 informacija, ukoliko se to ne sprovodi."

15 Kada je riječ o ovom presretnutom dijelu razgovora, čini se da se tu
16 radi o tome da je govornik general Miletić, a ako je to povezano sa Panorama
17 155, onda se može vidjeti i gdje se on nalazi?

18 O: Da. On se nalazi u... na komandnom mjestu u Glavnom štabu, ali ne znam
19 s kim je obavljô razgovor u ovom momentu, ili je dru...drugi učesnik, na kojoj
20 strani je /sic/.

21 P: On je tu poruku prenio nekome i Zenitu. U onom dokumentu koji sam Vam
22 ranije pokazivao, vidjeli ste da se Zenit odnosi na Krajiški korpus.

23 O: 1. krajiški korpus.

24

25

26

27

28

29

30

1 P: U redu, hvala.

2 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Molim 3933 po 65ter, molim da se taj
3 dokument prikaže na ekranu.

4 P: Ovdje imamo još jedan presretnuti razgovor. Prema ovome što tu stoji,
5 šalje ga 2. korpus Armije BiH obavještajnom organu. Datum je 10.09.1995., poput
6 onog drugog i to u 17.10h. Samo za zapisnik kažem da je na dokumentu 3934 po
7 65ter vrijeme bilo 17.46h. U ovom, konkretnom presretnutom razgovoru vidimo da
8 razgovara general Miletić gdje on kaže:

9 "Dajte mi dežurnog operativnog."

10 Kaže:

11 "GM: Alo, Panorama ovdje, reci mi ima li šta novo kod Vas..." itd., neću
12 sad sve to čitati. Međutim, na jednom mjestu:

13 "Ako se bude gdje javila, odma' izvještavajte Panoramu 155" i onda to
14 ponavlja.

15 Dalje vidimo u tekstu da se general Miletić javio na 7. kanalu, gdje je
16 imao žučan razgovor sa dežurnim. Dežurni nema u svom razgovorniku Panorama 155,
17 pa ne zna kako će je izvijestiti. Dalje, da 2. stranici, u verziji na engleskom
18 ovog presretnutog razgovora, general Miletić kaže da potraži Panoramu preko
19 oglasa, kad je dobije, da traži 155 i tako će prenijeti informaciju do kraja.

20 Nešto kasnije, pri dnu u verziji na engleskom - moglo bi biti na istoj

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 toj stranici pri dnu - tu je general Miletić tražio dežurnog Zenita da ga se
2 obavijesti za Panoramu 155. Čini se da je general Miletić stvarno bio na Crnoj
3 Rijeci, kao što Vi kažete, zar ne?

4 O: Da.

5 P: U redu. Ova tri presretnuta razgovora odraz su stvarne situacije i
6 kada je riječ o kućnom broju koji se koristi, osobe čiji je to broj, kakvo je
7 stanje bilo u septembru i oktobru 1995.; zar ne?

8 O: Da. Ovo samo ne znamo na kojoj dionici je presretnut ovaj razgovor
9 tačno.

10 P: U redu, hvala Vam. Želim sad da Vas nešto pitam o jednom drugom
11 dokumentu.

12 G. VANDERPUYE: [simultani prevod]To je 65ter 3038, molim da to pokažemo
13 u elektronskoj sudnici.

14 P: Ovo je dokument i vidi se da je to od generala Mladića.

15 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Radi se o 11. julu 1995. godine,
16 strogo poverljiv, broj 03/4-1616 i to je upućeno komandi Drinskog korpusa i
17 takođe se to šalje Zvorničkom motorizovanom puku. Na B/H/S-u to je 65.zmtp.

18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Pre nego što nastavite, vidim da
2 gospodin Petrušić hoće nešto da kaže.

3 G. PETRUŠIĆ: Ja se zaista izvinjavam što prekidam kolegu, ali dobro bi
4 bilo da taj dokument bude celovit na ekranu da... kako bi ga svedok mogao u
5 potpunosti videti.

6 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Ili, možda mu se može dati primerak, to
7 će biti lakše i brže.

8 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Nažalost, nemam kopiju na B/H/S-u.

9 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U redu, dajte da pokažemo to svedoku na
10 ekranu. Koliko ima stranica?

11 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] To je jedna stranica na B/H/S-u.

12 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U redu. To će onda biti lako.

13 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] U redu, ja ću usmeriti svedoka na ona
14 mesta koja mene zanimaju.

15 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U redu.

16 G. VANDERPUYE: [simultani prevod]

17 P: Prvo, u naslovu se kaže da je to upućeno "65.zmtp." Možete li da nam
18 kažete šta je to, da bi to bilo jasno u zapisniku?

19 O: Prvo, gore zaglavlje nije tačno. Ako je telegram od generala Mladića,
20 treba da stoji Glavni štab Vojske Republike Srpske, pa njegov broj delovodnika,
21 pa onda... mislim, ovo mi je nejasno "Republika Srpska" samo stoji. A, dole, ne
22 znam šta je sa potpisom i pečatom, ne mogu da vidim.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Samo želim da mi kažete, ako možete šta 65.zmtp znači? A, posle ćemo
2 se pozabaviti ostatkom dokumenta, ako znate.

3 O: 65. zaštitni motorizovani puk.

4 P: U redu. I, među jedinicama na koje je ovaj dokument upućen, je takođe
5 67. puk i to je ovde obeleženo kao 67.pv; je li to tačno?

6 O: Da, 67. puk veze.

7 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Možemo li onda da pređemo na stranicu,
8 tj. da vidimo donji deo stranice ovog dokumenta. I, vidi se da ovde kaže
9 "Komandant general-pukovnik Ratko Mladić" i da je to kucani potpis; zar ne?

10 O: Da.

11 P: I, na prijemnom pečatu stoji 19.45h, to vidite; zar ne? Isto tako 2.
12 romanijska motorizovana brigada.

13 O: Da.

14 P: U paragrafu 4 ovog dokumenta kaže se:

15 "Komande 65.zmtp i 67.pv će preduzeti mere da se na..." ne znam da li je
16 to vod ili puk "će preduzeti mere da se na zvuk vazdušne opasnosti svo
17 raspoloživo ljudstvo sklanja u za to predviđene objekte. Za realizaciju ovog
18 naređenja odgovorni su mi komandanti jedinica."

19 Da li to vidite?

20 O: Da, vidim.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: A, u paragrafu broj 3 kaže se: Pored već dobijenih zadataka, komanda
2 67. puka veze će obezbediti jedan voda za intervenciju na komandnom mestu GŠVRS-
3 a, a jedan vod u kasarni Han Pijesak za intervenciju spolja prema komandnom
4 mestu. Da li to vidite?

5 O: Da, vidim.

6 P: Da li ste znali šta se navodi u ovom naređenju, u odnosu na razmeštaj
7 67. puka veze i u Glavni štab i u kasarnu Han Pijesak, i isto tako u odnosu na
8 to da bi se osiguralo da se na zvuk vazdušnih sirena personal skloni u
9 sklonište. Da li ste Vi to znali 11. jula, tog dana kada ste imali tu proslavu?

10 O: Ne, to nisam znao.

11 P: Ali, rekli ste da je ovaj dokument kod Vas izazvao nekakve sumnje;
12 zar ne?

13 O: Da. Ovo je telegram koji je upućen - ako je upućen... ovo je telegram
14 koji je primila 2. rom... komanda 2. romanijske brigade, znači, njihov šifrer. A...
15 ovo nije pravilno urađeno. Trebao je telegram da stigne u Drinski korpus - što
16 ovde nemamo slučaj - da se preradi, da se pošalje u komandu 2. romanijske
17 brigade. Znači, ovo je neispravan telegram. Oni su jednostavno samo prosledili
18 ovaj telegram, bez obrađivanja u...u na kriptostanici u Vlasenici, u komandi
19 Drinskog korpusa. Znači, telegram 2. romanijskoj brigadi trebao je da
20 pot...potpiše i da odobri komandant Drinskog korpusa, a ne ovakav telegram ni
21 komandant..., ovaj, general Mladić nije mogao, odnosno, naš šifrer nije mogao
22 direktno u 2. romanijsku ovakav telegram poslat'. A, ja se ne sjećam ovog
23 naređenja.

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Ne sećate se? U redu. Vi ste bili pripadnik 67. puka za vezu, zar ne,
2 tog dana kada je izdato ovo naređenje 11. jula 1995. godine?

3 O: Jesam, bio sam pripadnik i ja se ne sjećam taj dan da je bila kakva
4 uzbuna u slučaju vazdušne opasnosti ili nešto slično. Znači, sve je normalno
5 teklo.

6 P: Ali, na osnovu ovog naređenja, jasno je da je ovo naređenje bilo
7 upućeno Vašoj jedinici i ticalo se relevantnih stvari za vašu jedinicu 11. jula
8 1995. I u to je, takođe, bilo uključeno i osoblje iz Vaše jedinice; zar ne?

9 O: Moje osoblje je boravilo u podzemnom objektu G2. Prema tome, mi nismo
10 nikakve posebne mjere trebali preduzimati. A ovo naređenje, vjerovatno
11 komandant... ako ga je primio, primio ga je komandant 67. puka veze, ja nisam bio
12 upoznat s ovim. Znači, četa za garnizone veze, ljudstvo čete za garnizone veze
13 67. puka veze /?je/ boravilo konstantno u podzemnom dijelu objekta. Znači, mi
14 nismo imali potrebe, nit' je bilo potrebe da nas komandant obavještava o bilo
15 kakvim, ovaj, specijalnim, odnosno, o vazdušnoj opasnosti ili...ili bilo šta
16 drugo.

17 P: A, ko bi sačinjavao ovaj vod za brzu reakciju u 67. puku za vezu?
18 Koji bi bili ljudi uključeni u tako nešto?

19 O: 76. puk veze imao je dva bataljona i četvu za garnizone veze. Znači,
20 jedan bataljon je bio smješten na lokaciju Crna Rijeka, dole gde su bile barake,
21 a drugi je bio u kasarni Han Pijesak smješten. Znači, 67. puk je imao - pored
22 čete za garnizove...ne veze u kojoj sam ja bio - imao je i dva bataljona. Jedan
23
24
25
26
27
28
29
30

1 je, znači, bio na komandnom mjestu, tzv. Barake u Crnoj Rijeci, a drugi je bio u
2 kasarni Han Pijesku lociran. Vjerovatno se to na njih odnosi.

3 P: Vi ste bili zaduženi za održavanje i uspostavljanje veza i Vi se ne
4 sećate ovog naređenja, niti da ste učestvovali, u bilo kom smislu, u bilo čemu
5 što proizilazi iz ovog naređenja. Da li to hoćete da kažete?

6 O: Da.

7 P: Ali, Vi sada znate da su tog dana bombardovani položaji VRS-a; zar
8 ne?

9 O: Čuo sam za to.

10 P: Ali se Vi ne sećate toga, kao što se ne sećate ni ovog naređenja. Da
11 li je to tačno?

12 O: Da, tačno je to. Jer, to bombardovanje, ono je bilo svakodnevno, tako
13 da nisam neku pažnju, mislim, posebno posvećivao. A, i ne mogu tačno da se setim
14 ovog naređenja, mislim... to je inače komandantu upućeno a ja nisam bio na šifro
15 stanici. Znači, nisam kontrolisô prijem i otpremu telegrama, tako da ne znam za
16 ovo. Ovo je tačno da se odnosi na 67. puk, al' ovo je zaprimljen telegram u 2.
17 romanijskoj brigadi koji je mimo propisa urađen, ovakav, što ja ne osporavam da
18 je to general Mladić posao, ali je nepropisno urađeno. I da l' je ovo naređenje
19 za 67. puk veze direktno dostavljeno, s obzirom da je to u blizini to bilo, pa
20 nije bilo potrebe šifrom da ide.

21 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] I možda ću imati još jedno pitanje.
22 Samo trenutak, molim.

23 P: Gospodine Pajiću, zahvaljujem Vam se, nemam više pitanja za Vas.

24 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Gospodine predsedniče, hvala Vam.

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospodine Vanderpuye, hvala Vam. Da li
2 ima dodatnog ispitivanja? Gospodine Petrušiću?

3 G. PETRUŠIĆ: Vrlo kratko, gospodine predsedavajući.

4 Dodatno ispituje g. Petrušić:

5 P: Gospodine Pajiću, kad smo već kod ovog naređenja, ja bih molio da se
6 vrati ovaj predmet P3038. I da krenemo redom, dakle, u zaglavlju stoji
7 "Republika Srpska." Da li je ovaj telegram mogao biti poslat, odnosno, ovaj
8 dokument da li je mogao biti poslat iz Drinskog korpusa?

9 O: Mogao je poslat biti iz Drinskog korpusa... da, mogao je biti poslat.

10 G. PETRUŠIĆ: Spusti si /?spustite/ dokument da dno, kako bi mogli videti
11 tačku 3 i pečat. E, dobro je, hvala.

12 P: U ovoj tački 3 vide se neki, ja bi ih nazvao borbeni zadaci. Da li
13 ste Vi tokom vašeg službovanja u vojsci Republike Srpske obavljali borbene
14 zadatke?

15 O: Ne, nisam nikad obavljao borbene zadatke. Ja sam isključivo radio na
16 održavanju i uspostavi radio-relejnih veza, žičnih veza. Tako da, ovo nije
17 vezano za mene sigurno i nisam bio upoznat sa ovim naređenjem, to sam i tužiocu
18 rekao.

19 P: Pogledajte još samo ova... u pečatu, da li je to vreme... ovo vreme
20 19.45h, možete nam objasniti na što se ono odnosi?

21 O: A... prvo, ovaj telegram nije mogao ovako da ode iz... ovakav pos...
22 mislim, neispravan je telegram, gore stoji "Republika Srpska." Ako je telegram
23 zaprimljen u Drinski korpus već sma...smo to juče objasnili, znači, mora da stoji
24 pravougaoni pečat, vrijeme prijema dokumenta od Glavnog štaba, vrijeme obrade.
25 Zatim, taj se telegram prerađuje, i onda se šalje iz Drinskog korpusa u 2.

26

27

28

29

30

1 romanijsku brigadu sa drugim zaglavljem. Znači, komanda Drinskog korpusa, isti
2 sadržaj i u potpisu je komandant Drinskog korpusa. A, ovo je vjerovatno šifrer
3 ovakav telegram kakav je zaprimio od Glavnog štaba -

4 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Prigovor, časni Sude.

5 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Ja sam ga pustio da nastavi, ali nisam
6 jasno video šta to Vi imate na umu, ali sada vidim. Da gospodine McCloskey,
7 izvolite.

8 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Izvinjavam se, ne znam da li svedok
9 govori engleski ili ne?

10 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Svedoče, da li govorite engleski?

11 SVJEDOK: Ne.

12 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U redu. Molim Vas da skinete slušalice.
13 Stavite slušalice na sto.

14 Izvolite, gospodine McCloskey.

15 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Hteo sam samo da kažem i gospodinu
16 Petrušiću i Veću da postoji potencijalni problem. Ovaj dokument, na osnovu
17 rukopisa na dokumentu i čini mi se da nam je ovaj dokument dao gospodin Petrušić
18 u predmetu *Krstić*, i to je potvrdila gospođa Stewart. Nisam siguran i mislim da
19 nismo našli ovaj dokument u nekoj drugoj zbirci, tako da mislim da je za ovaj
20 dokument temelj gospodin Petrušić. On možda ne osporava verodostojnost dokumenta
21 i ne mogu da odredim, međutim, svedok u svakom slučaju osporava.

22 A, ja mislim da gospodin Petrušić ne treba da se nađe u položaju gde
23
24
25
26
27
28
29
30

1 osporava dokument koji je on dao Tužilaštvu. To je uvek moglo biti potencijalni
2 problem i mislili smo da možda nije stvar u tome da gospođa Fauveau preuzme u
3 ovakvim situacijama, ali sam samo hteo sve da upozorim na ovaj problem. Ja nisam
4 čuo da gospodin Petrušić osporava dokument, ali on postavlja pitanja o tome, a i
5 svedok, imajući u vidu situaciju gde se nalazi... Mislim, ja samo želim da
6 upozorim sve strane na to.

7 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospodine Petrušiću, da li Vi
8 osporavate dokument? Da to bude potpuno jasno.

9 [Pretnosno vijeće i sekretar se savjetuju]

10 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Možda gospođa Fauveau može da odgovori
11 na pitanje?

12 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Ne, gospodine predsedniče, mi ne
13 osporavamo ni dokument, ni njegovu verodostojnost.

14 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospodine McCloskey, da li to onda u
15 Vašem slučaju menja Vaš stav?

16 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Pa, možda je to od pomoći, ali, mislim
17 ako ovaj svedok nastavi putem koji krenuo doći ćemo do istog problema. Ali,
18 dobro. Mislim da smo za sada u redu.

19 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da. Mislim da smo u redu.

20 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Problem će biti to da, ako svedok
21 ospori verodostojnost dokumenta, onda ćemo morati da pitamo odakle je dokument
22 došao.

23 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da. Ali, čini mi se da razlog zašto sam
24 dozvolio da svedok nastavi je upravo to da on već da svoj odgovor i onda bi to

25

26

27

28

29

30

1 rešilo Vaše pitanje. Ali, ako on nastavi, onda to može biti problem, to je
2 tačno.

3 U redu, dajte da vidimo, izvolite.

4 Da li imate još nešto da dodate u Vašem odgovoru, Svedoče?

5 SVJEDOK: Pa, nemam ništa, samo sam htio da objasnim da je ovo neispravno
6 upućen telegram, a ne osporavam da je 2. romanijska brigada primila od Drinskog
7 korpusa ovaj telegram. Međutim, to je trebalo na drugi način da se obradi,
8 zaglavlje i potpis, pa da se po... ovaj, pošalje jer se nije praktikovalo ovako
9 radit'.

10 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U redu. Hvala Vam. Vaše sledeće
11 pitanje, gospodine Petrušiću?

12 G. PETRUŠIĆ:

13 P: Pitanje je bilo i ja ću se vratiti: da li je ovaj dokument mogao
14 otići u ovom obliku iz Drinskog korpusa, dakle, sa potpisom generala Ratka
15 Mladića?

16 O: Po pravilima o radu na šifro-teleprinterskoj stanici nije mogao
17 ovakav da ode.

18 P: A... gospodine Pajiću, kada su starešine boravile u podzemnom objektu,
19 možete li nam reći koliko starešina je boravilo u operativnoj sali, u onoj sali
20 broj 12?

21 O: Pa, ne znam tačan broj sad. Znam da je general Miletić tamo boravio,
22 da je operativni dežurni boravio, vidio sam tu kapetana, ne mogu da se sjetim da
23 li je Mičić ili Mićević. Pukovnika Sokanovića sam vidô povremeno. Tri, četiri,
24

25

26

27

28

29

30

1 pet, zavisi, ne znam, ne mogu tačno da Vam odgovorim, uglavnom tako.

2 P: I, da li se svako od njih mogao javiti na taj broj 155?

3 O: Pa, mogao je. Recimo, uglavnom se general Miletić javljao ako je on
4 tu. Ako izađe do...do sre... do druge prostorije ili negdje, dežurni operativni ili
5 neko od tih starešina, nije sporno, mogao se bilo ko da javi tamo, ako nije
6 general Milovanović tu.

7 P: Na kraju, Vaša sećanja iz devetog i desetog meseca 1995. godine. Da
8 li znate gde je... gde se tad nalazila većina oficira iz komande Glavnog štaba?

9 O: Devetog i desetog? Pa, uglavnom, po okončavanju bom... okončanju
10 bombardovanja - ne znam tačno koji je datum bio, mislim da je to kraj septembra
11 - iz podzemnog dijela vratili su se u...u naselje, tzv. barake dole. Ne znam tačan
12 datum, znači, da li je kraj septembra/početak oktobra, negdje ne znam. Uglavnom,
13 po završetku bombardovanja vratili su se u barake iz podzemnog dijela.

14 P: A, imate li saznanja da u devetom mesecu i početkom desetog meseca,
15 deo starešina iz Glavnog štaba boravi na nekom drugom ratištu?

16 O: Pa, bilo je na zapadnom, krajiškom ratištu bio je dio starešina u
17 zoni odgovornosti 2. krajiškog korpusa.

18 G. PETRUŠIĆ: Ja nemam više pitanja, gospodine predsedavajući.

19 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala Vam. Sudija Kwon, sudija Stole,
20 sudija Prost.

21 Gospodine Pajiću, mi smo došli do kraja vašeg svedočenja. Nemamo više
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 pitanja za Vas, a to znači da ste slobodni, da možete da idete. Sudski
2 poslužitelj će Vam pomoći da izađete i pomoći će Vam da se sretno vratite kući.
3 Pre nego što napustite sudnicu, želim da Vam poželim sretan put kući i da Vam se
4 zahvalim što sto došli da svedočite.

5 SVJEDOK: Hvala.

6 [Svjedok se povlači]

7 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospodine Petrušiću, imate pet
8 dokumenata na spisku. Da li ima prigovora od drugih timova Odbrane? Nema. Da li
9 ima prigovora od Tužilaštva?

10 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Ne, časni Sude.

11 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U redu. Dokumenti se usvajaju.
12 Pretpostavljam da nema dokumenata od drugih timova Odbrane? U suštini, radi se o
13 gospodinu Krgoviću koji je postavljao pitanja.

14 Gospodine Vanderpuye, Vi isto tako imate pet dokumenata koje ste
15 koristili tokom Vašeg unakrsnog ispitivanja. Da li ima prigovora? Gospodine
16 Petrušiću?

17 G. PETRUŠIĆ: Nema prigovora.

18 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U redu. Hvala Vam. Pretpostavljam da
19 nema prigovora od drugih timova Odbrane. Vidim da nema, i mi uvrštavamo ove
20 dokumente u spis. Sada prelazimo na sledećeg svedoka.

21 Da li želite da kažete nešto o tome ko je sledeći svedok gospođu
22 Fauveau?

23 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Gospodine predsedniče, čisto radi
24 upozorenja, mislim da bi bilo korisno da obavestimo svedoka o njegovim pravima u
25 skladu sa pravilom 90(e) Pravilnika o postupku i dokazima.

26

27

28

29

30

1 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U redu. Govorimo sada o svedoku Ratku
2 Miljanoviću; zar ne?

3 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Da. Tako je, časni Sude.

4 [Svjedok je ušao u sudnicu]

5 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Dobar dan, gospodine Miljanoviću.

6 SVJEDOK: Dobar dan.

7 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U ime Pretresnog vijeća želim Vam
8 dobrodošlicu.

9 SVJEDOK: Hvala lepo, časni Sude.

10 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Uskoro ćete početi davati iskaz.
11 Međutim, prije nego što počnete, prema našim pravilima morate dati svečanu
12 izjavu da ćete govoriti istinu pred ovim Vijećem. Zamoliću da pročitate ovaj
13 tekst koji Vam pokazuje poslužiteljica čime ćete se svečano obavezati pred nama.
14 To je zakletva kakva postoji u drugim sudskim sistemima.

15 SVJEDOK: Svečano izjavljujem da ću govoriti istinu, cijelu istinu i
16 ništa osim istine.

17 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala, gospodine. Molim Vas, smjestite
18 se.

19 Gospodine Miljanoviću, mi četiri suca ovdje nemamo nikakvu predstavu o
20 tome kakva će Vam pitanja biti postavljena od koje strane. Mi jedino znamo sa
21 sigurnošću, da će Vas tim Obrane generala Miletića o nečemu ispitivati. Za njima
22 će najvjerojatnije uslijediti drugi.

23 Ne možemo isključiti mogućnost da će biti pitanja koja bi - ukoliko na
24
25
26
27
28
29
30

1 njih iskreno odgovorite - mogla Vas izložiti potencijalno nekom krivičnom
2 postupku. Ja ne znam da li će tako biti, jer ne znam koja će Vam se pitanja
3 postavljati. Međutim, ukoliko budete smatrali da ako istinito odgovorite na neko
4 pitanje time možete sebe inkriminirati, Vaše je pravo da na to skrenete našu
5 pažnju i da zatražite da Vam se omogući da ne odgovorite na takvo pitanje.

6 To nije apsolutno pravo. Mi kao Vijeće imamo mogućnost, imamo pravo da
7 odobrimo da Vam se odobri takvo izuzeće. Ali, isto tako možemo i naložiti da
8 odgovorite na takvo pitanje. Ukoliko Vam naložimo da odgovorite na pitanje,
9 prema našem pravilniku imate još jednopravo. Naime, Vaše je pravo da ono što
10 kažete kada odgovarate na takva pitanja samoinkriminatorne prirode, da se taj
11 Vaš odgovor ne može kasnije koristiti u eventualnom postupku protiv Vas.
12 Kaznenom postupku, koji bilo ovaj Sud ili neki drugi sud pokrene protiv Vas.
13 Osim, naravno, ako prilikom odgovaranja na takva pitanja ne počinite
14 krivokletstvo. Da li sam jasno objasnio situaciju, gospodine?

15 SVJEDOK: Da, časni Sude.

16 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U redu. Mislim da će prva na redu biti
17 gospođa Fauveau. Hvala Vam.

18 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Zahvaljujem se predsjedavajućem.

19 SVJEDOK: RATKO MILJANOVIĆ

20 Ispituje gđa Fauveau:

21 [Braniteljica ispituje putem prevodioca]

22 P: Gospodine, molim Vas recite svoje ime i prezime.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Časni Sude, moje ime je Ratko Miljanović.

2 P: Recite koje ste škole završili, gospodine?

3 O: Završio sam srednju tehničku školu u građanstvu, a zatim vojne škole
4 i to Vojno-tehničku akademiju, Komandno-štabnu školu taktike i Školu nacionalne
5 odbrane.

6 P: Na kojem ste položaju bili prije nego što je izbio rat u bivšoj
7 Jugoslaviji?

8 O: Pre nego je izbio rat u Jugoslaviji, bio sam na dužnosti načelnika
9 Vojne gimnazije Ivo Lola Ribar u Jugoslovenskoj narodnoj armiji.

10 P: A prije toga?

11 O: Prije toga sam bio - po završetku Vojno-tehničke akademije - komandir
12 voda za tehničko održavanje i tehničko snabdijevanje, ujedno referent tehničke
13 službe u pešadijskom puku. Zatim, zamenik komandira čete za tehničko održavanje
14 tehničkih materijalnih sredstava u jednom pozadinskom organu u jednoj velikoj
15 kasarni. Zatim, komandir voda u Školi rezervnih oficira tehničke službe bivše
16 Jugoslovenske narodne armije i zatim načelnik klase u Vojno-tehničkoj akademiji
17 kopnene vojske.

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Molim Vas recite nam gdje ste bili smješteni obavljajući sve ove
2 dužnosti, koje ste nam naveli tokom posljednjeg odgovora?

3 O: Prvu dužnost koju sam naveo - komandir voda i onu drugu kom... ovaj,
4 zamjenik komandira čete tehničkog održavanja u Skopju. A, zatim ove dve dužnosti
5 u Školi rezervnih oficira, odnosno, Vojno-tehničkoj akademiji pa i ovu pred
6 izbijanje rata - načelnika Vojne gimnazije Ivo Lola Ribar u Zagrebu.

7 P: Da li ste ikada služili u Srbiji prije 1992. godine?

8 O: Časni Sude, ne, nisam nikada.

9 P: Gdje ste bili kada je izbio rat u bivšoj Jugoslaviji?

10 O: Bio sam u Zagrebu na dužnosti načelnika Vojne gimnazije Ivo Lola
11 Ribar.

12 P: Kako ste otišli iz Zagreba?

13 O: Ca... časni Sude, nakon tromesečne blokade u jednoj kasarni u Zagrebu,
14 ja sam sa kolonom vozila i ljudstvom koje je bilo u kasarni u kojoj sam se ja
15 nalazio - u okviru kolone centra Vojno-tehničkih škola kopnene vojske
16 Jugoslovenske narodne armije - pravcem Zagreb-Karlovac-Banja Luka-Beograd stigao
17 u Kruševac u Srbiji.

18 P: Rekli ste da ste bili pod blokadom tri mjeseca, da li ste u tom
19 periodu imali bilo kakve kontakte sa vanjskim svijetom?

20 O: Časni Sude, u tom periodu smo imali minimalne - u posljednjem periodu
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 - kontakte i to kontrolisane. Inače, prekinute veze i sve ostale komunikacije,
2 kretanje, dotur vode, dotur hrane itd.

3 P: Moje posljednje pitanje na ovu temu. Tko je još bio sa Vama u kasarni
4 tokom ta tri mjeseca?

5 O: Časni Sude, u kasarni u kojoj sam se ja nalazio, na kraju je ostalo
6 trinaest profesionalnih oficira i 50 vojnika na odsluženju vojnog roka. Ukupno
7 63 čoveka.

8 P: Na kojem položaju ste bili nakon što ste uspjeli da odete iz Zagreba?

9 O: Postavljen sam i obavljao sam dužnost komandanta Srednjih vojno-
10 tehničkih škola kopnene vojske tada već Vojske Jugoslavije.

11 P: U tom periodu, ko Vam je bio neposredni nadređeni?

12 O: Neposredni pretpostavljeni starešina bio mi je pokojni general Đukić.

13 P: Da li je general Đukić bio Vaš neposredni pretpostavljeni starešina
14 tokom cijelog perioda dok ste bili u Srbiji ili se to u nekom momentu promenilo?

15 O: Ne. On je bi... on je bio pretpostavljeni starešina do odlaska u Vojsku
16 Republike Srpske, negde maj mesec 1992. godine. A, posle toga pretpostavljeni mi
17 je bio general - možda je bio pukovnik, ne sećam se u to vrijeme - Ratimir
18 Milovanović.

19 P: Kada ste pristupili Vojsci Republike Srpske?

20 O: Časni Sude, u Vojsku Republike Srpske stupio sam 26. januara 1993.
21 godine.

22 P: A, zbog čega ste odlučili da pristupite Vojsci Republike Srpske?

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Pa, ra... rođen sam u Bosni i Hercegovini. U mom rodnom mestu i danas
2 živi moja majka i najbliža rodbina. A, iz Bosne, iz mog mesta, sam bio upućen u
3 vojne škole.

4 P: Na kojim ste sve položajima bili u Vojsci Republike Srpske?

5 O: Časni Sude, od početka pa do kraja službe u Vojsci Republike Srpske
6 nalazio sam se na dužnosti načelnika odeljenja za operativno-p..pozadinske
7 poslove Sektora za pozadinu Glavnog štaba Vojske Republike Srpske.

8 P: A, ko Vam je bio neposredni pretpostavljeni starešina u Vojsci
9 Republike Srpske?

10 O: U Vojsci Republike Srpske, neposredni pretpostavljeni starješina bio
11 je general Đukić, osim u vreme kad sam njega zastupao na dužnosti kad nam je
12 pretpostavljeni starešina bio general Mladić.

13 P: Kasnije ćemo se baviti tim periodom. Spomenuli ste generala Mladića,
14 da li ste njega poznavali prije nego što ste pristupili Vojsci Republike Srpske?

15 O: Časni Sude, da, poznavao sam ga.

16 P: Gdje ste ga upoznali?

17 O: Generala Mladića sam upoznao u jedinici u koju sam bio raspoređen po
18 završetku Vojno-tehničke akademije 1970. godine u Skoplju i službovali smo
19 zajedno do 1977. godine.

20 P: Da li poznajete generala Miletića?

21 O: Časni Sude, da, poznajem ga.

22 P: Kada ste njega upoznali?

23 O: Generala Miletića sam upoznao po dolasku u Gladni štab Vojske
24
25
26
27
28
29
30

1 Republike Srpske.

2 P: Na kojem je položaju general Miletić bio, koliko Vi znate, 1995.
3 godine?

4 O: General Miletić je obavljao dužnost načelnika Operativno-nastavne
5 uprave Glavnog štaba Vojske Republike Srpske.

6 P: U periodu 1995. godine ko je bio načelnik Glavnog štaba Vojske
7 Republike Srpske?

8 O: Načelnik Glavnog štaba Vojske Republike Srpske je bio general Manojlo
9 Milovanović.

10 P: Da li znate gdje se general Milovanović nalazio u ljeto 1995. godine?

11 O: General Milovanović je u ljeto 1995. godine bio na operaciji u...u
12 bosanskoj Krajini, ja mislim.

13 P: A, ko je bio načelnik Glavnog štaba Vojske Republike Srpske, kada je
14 general Milovanović bio u Krajini?

15 O: General Milovanović je uvek bio načelnik glavno... ovaj, Glavnog štaba,
16 odnosno, štaba u Glavnom štabu. Nisam upoznao drugog nikog.

17 P: Tokom tog perioda, dakle u ljeto 1995., da li ste imali kontakte sa
18 generalom Milovanovićem?

19 O: Časni Sude, imao sam povremene kontakte.

20 P: Htjela bih da se sada pozabavimo sa nekim pojedinostima koje se tiču
21 vašeg položaja. Rekli ste da ste jedno vrijeme zamjenjivali generala Đukića,
22 barem u jednom periodu, ali recite, kad je general Đukić bio odsutan ko bi ga
23 zamjenjivao?

24 O: Kada bi general Đukić bio odsutan u obavljanju svakodnevnih poslova
25 na pozadinskom komandnom mestu i u Sektoru za pozadinu Glavnog štaba Vojske
26 Republike Srpske, zamenjivao sam ga ja.

27

28

29

30

1 P: Dozvolite da Vam pokažem jedan dokument na kojem se vidi struktura
2 Glavnog štaba Vojske Republike Srpske.

3 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Riječ je o dokumentu P3178. Nažalost, to
4 je jedan dokazni predmet Tužilaštva koji nije preveden na engleski. Moliću da mi
5 se pokaže 13. stranica.

6 P: Pri dnu ove stranice je ono što nas zanima. Gospodine, znam da ovaj
7 primjerak nije jako čitak, međutim, da li se ovo na dnu stranice odnosi na
8 Sektor za pozadinu?

9 O: Da, časni Sude, ovo se odnosi na Sektor za pozadinu.

10 P: Ovdje možemo vidjeti ime Đorđeta Đukića?

11 O: Da.

12 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Zamoliću pa pređemo na sljedeću, 14,
13 stranicu.

14 P: Da li vidite svoje ime na ovoj stranici?

15 O: Da, vidim svoje ime.

16 P: Prije vašeg imena vidi se "pukovnik", "načelnik" takođe i "pomoćnik
17 komandanta za pozadinu." Šta to znači - pomoćnik komandanta?

18 O: Časni Sude, ovde ja prepoznajem , piše u prvoj rubrici:

19 "Organ za operativno-pozadinske poslove."

20 A, iza toga položaj: "načelnik", u zagradi "(ujedno zamenik pomoćnika
21 komandanta za pozadinu)", zatvorena zagrada

22 A, ispod, odnosno, u rubrici "čin" piše "pukovnik" i u sledećoj
23 "porodično, očevo i rođeno ime", u...u drugoj rubrici piše: "Miljanović, Toše,
24 Ratko" - to sam ja.

25

26

27

28

29

30

1 P: Možete li nam objasniti šta je u zagradama zamjenik pomoćnika
2 komandanta za pozadinu? To Vas molim, baš to, da mi objasnite šta to znači?

3 O: Časni Sude, ja ću pokušat' da objasnim, onako kako su to meni
4 objasnili i kako sam ja to doživljavao kad sam obavljao tu dužnost. Dakle, ako u
5 položaju, kao što u mom slučaju, stoji "načelnik ujedno zamenik pomoćnika
6 komandanta za pozadinu" to znači da ja, koji sam postavljen na to mesto, mogu
7 zamenjivati pomoćnika komandanta za pozadinu u obavljanju svakodnevnih poslova,
8 kada on fizički nije prisutan na pozadinskom komandnom mestu.

9 Zatim, da ga mogu zamenjivati sa svim ovlaštenjima i odgovornošću koja
10 su njemu dodeljena postavljenjem, u vreme ili za vreme, kada je on sprečen u
11 vršenju dužnosti, zbog na primjer bolesti službenom puta, godišnjeg odmora i
12 sl., ako to...ta sprečenost ne traje duže od mesec dana. Eto, to znači ovo kako
13 sam ja razumeo.

14 P: Već ste rekli da ste Vi zastupali generala Đukića. Da li biste mogli
15 objasniti u kojim situacijama ste zamjenjivali generala Đukića?

16 O: Časni Sude, generala Đukića sam zamenjivao, u onom smislu što sam
17 rekao pod dva: kad je bio sprečen u vršenju dužnosti, u nekoliko navrata u
18 kraćem periodu, kada je on odlazio službeno u Srbiju ili negde drugde - ja nisam
19 znao gde. Inače, u tom smislu, odnosno, uvek sam ga zamenjivao samo u obavljanju
20 ovih svakodnevnih poslova.

21 P: Da li ste Vi zamjenjivali generala Đukića kroz duže vremenske
22 periode?

23 O: Ne.

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Da li je bio neki period tokom kojeg je general Đukić bio bolestan?

2 O: Da, časni Sude. U periodu od... krajem marta do negde sredine juna
3 1995. godine, general Đukić je bio sprečen u vršenju dužnosti, zbog bolesti i
4 operacije i lečenja.

5 P: A, u tom periodu, šta ste Vi bili?

6 O: U tom periodu sam obavljao i svoju redovnu dužnost, i po odluci
7 komandanta Glavnog štaba, napisana je naredba o zastupanju generala Đukića na
8 dužnosti. Na to mesto sam bio postavljen ja.

9 P: I kakva je važnost toga, tog naređenja kojim se Vas imenuje na taj
10 položaj?

11 O: Časni Sude, ovim postavljenjem na mene su, odnosno, meni je dato
12 neotuđivo pravo da mogu odlučivati o upotrebi snaga i sredstava koje su
13 potčinjene pomoćniku komandanta Glavnog štaba Vojske Republike Srpske za
14 pozadinu. I, takođe preneti nepodeljena odgovornost za posledice koje proizađu
15 iz tako donetih odluka.

16 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Vreme je za pauzu, kad god je zgodan
17 trenutak.

18 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Imam samo još jedno pitanje iz ove teme.

19 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U redu, izvolite.

20 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Hvala Vam, gospodine predsedniče.

21 P: Da li ste Vi dobili bilo kakve lične koristi ili privilegije, kao
22 posledice ovog naređenje?

23 O: Da, časni Sude. Za razliku od perioda kada sam zamenjivao - po
24 automatizmu, da ga tako nazovem - u slučaju zastupanja sam primao i veću platu u

25

26

27

28

29

30

1 ne znam kolikom iznosu, za položaj različiti od onog koji ja imam do položaja
2 koje je imô general Đukić.

3 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Gospodine predsjedniče, možemo sada ići
4 na pauzu.

5 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U redu, sada idemo na pauzu od 25
6 minuta.

7 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Molim, ustanite.

8 [Svjedok se povlači]

9 ... Početak pauze u 17.47h

10 ... Sjednica nastavljena u 18.15h

11 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Molim, ustanite. Izvolite sestii.

12 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospođo Fauveau, izvolite.

13 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Gospodine predsjedniče, želim samo da
14 razjasnim temu o kojoj smo razgovarali u vezi dokumenta B3038, o tome smo
15 govorili i sa prethodnim svedokom. Govorila sam sa tužiocem i on se slaže da
16 dokument dolazi od Ministarstva odbrane Republike Srpske. Mi dokument ne
17 osporavamo i samo, ustvari, hoću da kažem da je taj dokument došao od
18 Ministarstva odbrane.

19 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U redu, hvala Vam. Dajte da uvedemo
20 svedoka.

21 [Svjedok je pristupio svjedočenju]

22 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Izvolite, gospođo Fauveau.

23 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Zahvaljujem.

24 P: Gospodine, pre pauze govorili smo o slučajevima kada je general Đukić
25 bio sprečen da izvršava svoje dužnosti. Šta se dešavalo kada general Đukić nije

26

27

28

29

30

1 bio na svom radnom mestu u Han Pijesku, već je bio negde u Republici Srpskoj?

2 O: Časni Sude, general Đukić je često odsustvovao sa pozadinskog
3 komandnog mesta obavljajući druge zadatke, najčešće na terenu. U tim
4 slučajevima, svi njemu potčinjeni organi iz Sektora za pozadinu obavljali su
5 svoje zadatke u skladu sa svojim ovlašćenjima i instrukcijama koje je on
6 povremeno davao.

7 A, ja sam, pored svojih redovnih dužnosti, preuzimao i deo njegovih
8 obaveza a to je prijem stranaka, briga o dežurnim operativnim na pozadinskom
9 komandnom mestu, pregled dokumenata koji su stizali, dakle, pošte, potpisivanje
10 dokumenata koje je trebô potpisati on, itd.

11 P: Kad ste potpisivali dokumente za generala Đukića, kako ste ih
12 potpisivali?

13 O: U početnom periodu, dakle nakon moga dolaska u Vojsku Republike
14 Srpske to pitanje nije bilo baš sasvim uređeno. Dakle, general Đukić nije bio
15 strogo definisao i bilo je slučajeva čestog potpisivanja "za." I u jednom
16 momentu, on je odlučio da se to više ne radi i naložio svojim potčinjenima da
17 svako potpisuje dokumenta iz domena svoje nadležnosti, a kada ja potpisujem tamo
18 gde treba on da potpiše da stavljam "zamenik." Prethodno... odnosno, pre toga
19 moguće je da je bilo i potpisivanja "zastupa" i sl. Ali... to bi bilo to.

20 P: Kad general Đukić nije bio u Han Pijesku, a stizali bi dokumenti na
21 koje je trebalo odgovoriti ili ako došao nekakav zahtev ili tako nešto, šta bi
22 se dešavalo? Ko bi donosio odluke?

23 O: Časni Sude, general Đukić je imao, mogu slobodno reći, neprekidnu
24
25
26
27
28
29
30

1 vezu sa pozadinskim komandnim mestom, pa tako i sa mnom. I, ja bih ga redovno
2 obavještavao o najznačajnijim pitanjima koja su se trebala rešavati u vreme
3 njegove fizičke odsutnosti sa pozadinskog komandnog mesta. General Đukić je, u
4 pravilu davao instrukcije, ako je trebalo napisati neko naređenje koje ima takav
5 sadržaj zapovjedni a da on stoji iza toga, gotovo da je i diktirao. A, u tome je
6 uvek bila prisutna njegova odluka.

7 P: Da li je moguće da Vi odlučujete ako je general Đukić bio na nekom
8 drugom mestu u Republici Srpskoj?

9 O: Časni Sude, to bi bilo potpuno suprotno osnovnom principu
10 jednostarešinstva koje je vladalo u vojskama u kojima sam ja služio, a i
11 protivno pravilima koje sam učio. Dakle, nije moglo.

12 P: A, ko je mogao da izdaje naređenja generalu Đukiću iz Vojske
13 Republike Srpske?

14 O: Neposredno pretpostavljeni starešina generalu Đukiću bio je komandant
15 Glavnog štaba general Mladić i on je jedino mogao da mu izdaje naređenja. Mogô
16 je i drugopretpostavljeni, a imô je prvopretpostavljenog starešinu.

17 P: U određenim okolnostima, da li je neko u Vojsci Republike Srpske
18 mogao da izda naređenja generalu Đukiću?

19 O: Mogao je, časni Sude, jedino za slučaj da je komandant Glavnog štaba
20 sprečen u vršenju dužnosti i da ga zamenjuje načelnik štaba.

21 P: Možete li da nam kažete ime načelnika štaba?

22 O: Časni Sude, već sam rekao, načelnik štaba je bio gospodin general
23 Manojlo Milovanović.

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Da li ste imali priliku da čujete da general Milovanović izdaje
2 naređenje generalu Đukiću?
3 O: Časni Sude, prisustvovô sam jednom takvom razgovoru. General
4 Milovanović je pozvao generala Đukića i nešto mu je rekao - ja nisam čuo o čemu
5 se radi - na što mu je general Đukić u mom prisustvu odgovorio:
6 "Generale, ja tebi nisam potčinjeni i zapamti jednom da ne možeš meni da
7 komanduješ!"
8 P: A, gde je bio logistički centar Glavnog štaba Vojske Republike
9 Srpske?
10 O: Časni Sude, bojim se da...da...da mi nije dobro prevedeno. Ja
11 pretpostavljam da se pita gde je bilo pozadinsko komandno mesto, a to iz...
12 logistički centar n...ne... Hoćete bit ljubazni, ovaj, ponovit' mi pitanje.
13 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Logistički sektor?
14 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospođo Fauveau, mislite na logistički
15 centar Glavnog štaba?
16 SVJEDOK: Aha, sektor, sektor -
17 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Logistički centar Glavnog štaba, da,
18 VRS-a? logistički sektor.
19 SVJEDOK: 'Nači, sektor za pozadinu Glavnog štaba - sad razumem - nalazio
20 se razmešten na pozadinskom komandnom mestu Vojske Republike Srpske u Han
21 Pijesku.
22 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod]
23 P: A, koji drugi sektori i organi Vojske Republike Srpske su se nalazili
24 u Han Pijesku?
25 O: Pored sektora za pozadinu i u okviru pozadis... odnosno, pozadinskog
26
27
28
29
30

1 komandnog mesta, bili su razmešteni i još i sledeći organi: Sektor za
2 organizacijsko-mobilizacijske i personalne poslove, deo organa za moral, verske
3 i pravne poslove - čini mi se da se tako zvao - sektora, zatim Vrhovni vojnu sud
4 i tužilaštvo, jedinica veze bi... ne znam kako su se zvali oni za šifru, zatim
5 o...Odeljenje za vazduhoplovno-tehničko obezbeđenje, deo organa za finansije i
6 nadam se da pobrojao sve. Moguće da sam nekoga ispustio, al' to bi uglavnom
7 bili...

8 P: I, možete li da nam objasnite strukturu tog Sektora za pozadinu? Od
9 kojih je on elemanata bio sačinjen?

10 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospodine McCloskey, izvolite?

11 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Da li možemo da dobijemo nekakvu
12 vremensku odrednicu, zato što se radi dosta dosta dugačkom periodu o kome
13 govorimo?

14 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod]

15 P: Govorimo o 1995., da bi izbegli bilo kakvu zabunu, kada ste govorili
16 o tim organima u Han Pijesku, na koji period ste Vi mislili?

17 O: Časni Sude, ja sam mislio na ceo period, u kom sam ja boravio na
18 pozadinskom komandnom mestu. Dakle, od januara 1993. pa do završetka rata.

19 P: Da li biste nam sada mogli reći kako je bio strukturiran sektor
20 pozadine 1995. godine? Dakle, sektor pozadine Glavnog štaba?

21 O: Da. U sastavu Sektora za pozadinu nalazili su se: Odeljenje za
22 operativno-pozadinske poslove - o kome smo govorili, na čijem čelu sam bio ja -

23
24
25
26
27
28
29
30

1 Zatim, tehničko odeljenje, intedantsko odeljenje, saobraćajno odeljenje,
2 sanitetsko odeljenje, veterinarsko odeljenje i građevinsko odeljenje.

3 P: Recite kako je izgledao Sektor za operativno-pozadinske poslove? Koji
4 su bili njihovi zadaci?

5 O: Časni Sude, prevedeno mi je Sektor za operativno-pozadinske poslove,
6 ja pretpostavljam da se misli na odeljenje? Odeljenje za operativno-pozadinske
7 poslove imalo je propisane zadatke od kojih su: Izrada plana oslanjanja jedinica
8 Vojske Republike Srpske na pozadinskom obezbeđenju i njegovo stalno ažuriranje,
9 zatim praćenje funkcionisanja sistema pozadinskog obezbeđenja Vojske Republike
10 Srpske i predlaganje mera za njegovo usavršavanje, dogradnju, u smislu
11 funkcionalnosti.

12 Zatim, delatnost zaštita, odnosno, organizacija i realizacija zaštite od
13 požara, zaštite na radu i zaštite životne sredine. Praćenje borbene gotovosti
14 jedinica i ustanova koje su potčinjene pomoćniku za pozadinu i predlaganje mera
15 za unapređenje iste.

16 Zatim, učešće u izradu...izradi plana pozadinskog obezbeđenja operacija,
17 koje bi planirao i izvodio Glavni štab Vojske Republike Srpske. Zatim, kontrola
18 jedinica i ustanova Sektora za pozadinu. Učešće u organizaciji i realizaciji

19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 kontrola borbene gotovosti jedinica Vojske Republik...Republike Srpske u celini i
2 izvršavanje drugih zadataka i poslova koje bi naredio pretpostavljeni starešina.

3 P: Kada je riječ o nečemu u transkriptu, mislim na stranicu 17, red 12
4 do 17, vidimo da se tu spominje riječ "praćenje." Da li ste govorili o
5 "kontroliranju" ili o "praćenju?"

6 O: Da, tu sam -

7 P: "Nadzoru" ili "praćenju?"

8 O: Ja sam ovde rekao riječ "praćenje."

9 P: Koliko podređenih -

10 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Samo trenutak. Gospodine McCloskey?

11 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Pa, u engleskom to znači otprilike
12 isto. Znam da je ovo sa francuskog prevedeno, ali molim Vas riječ na B/H/S-u,
13 taj nadzor se često koristi u optužnici, ali u smislu u kojem mi koristimo to u
14 engleskom kao riječ "monitori."

15 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospođo Fauveau, nisam Vas slušao na
16 francuskom, koju ste riječ na francuskom upotrijebili?

17 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Ja sam koristila riječi "nadzirati" i
18 "pratiti", postoji razlika između te dvije riječi. Možda bi se to moglo
19 razjasniti jednom za svagda. Možda najbolje da to sutra napravimo kad svjedok
20 nije u sudnici?

21 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U redu. Da li se slažete s time
22 gospodine McCloskey?

23 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Da, možda bi bilo bolje da koristimo
24 riječi na srpskom, tako bi bilo lakše.

25 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] A, koja je to riječ na srpskom? Ima li
26
27
28
29
30

1 jedna riječ za ta dva koncepta ili su potrebne dvije riječi?

2 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Možda bi nam bilo najbolje kada bi
3 svjedok skinuo slušalice.

4 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospodine, molim Vas skinite slušalice
5 na trenutak. Gospođa Fauveau će ionako govoriti na francuskom, vjerojatno neće
6 razumjeti riječ na B/H/S-u.

7 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Ja bih željela ovo malo detaljnije
8 razjasniti. Riječ "nadzirati" - "monitor" na engleskom se prevodi "surveillez"
9 na francuskom. Dakle, to je kod nas nadzor, nadgledanje na B/H/S-u, a "suivre"
10 na francuskom "following" na engleskom je "praćenje." Svjedok je govorio o
11 praćenju.

12 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] A, da li se služio i ovom drugom
13 riječi? Riječi koja bi se trebala prevesti kao "nadziranje?"

14 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Koliko se ja sjećam - nije, gospodine
15 predsjedavajući. U svakom slučaju mogu pitati svjedoka da nam to razjasni.

16 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da, gospodine McCloskey?

17 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Ja ne znam kako je to prevedeno u
18 optužnici. Mi kada smo govorili o "nazdiranju" - "monitoring" na engleskom ta je
19 riječ bila upotrebljena... Možda, ako sam dobro shvatio što se ovdje govori, možda
20 jedan od ova dva termina na jugoslavenskim jezicima jeste specifično vojni
21 termin, međutim, u optužnici nismo mislili na taj "nadzor" nego "monitor" u
22 engleskom koji obuhvaća i jedno u drugo značenje "praćenje" i "nadziranje",
23 dakle, pravna riječ. Što se nas tiče tu nema neke razlike. Optužnica nije

24

25

26

27

28

29

30

1 bazirana na vojnim načelima iz jugoslovenske vojske.

2 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da stanemo tu, možemo se time nastaviti
3 baviti sutra.

4 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Gospodine predsjedavajući, mi smatramo
5 da je ovo veoma važno pitanje. Optuženi ima pred sobom optužnicu na B/H/S-u,
6 tamo u prevodu imamo prevod francuske riječi "surveillez." Ako ima nekih
7 promjena u optužnici, onda se i naše teze u Obrani mora također promijeniti.
8 Meni to odgovara, ali onda bismo morali napraviti pauzu u predmetu, moramo se
9 iznova pripremiti.

10 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospodin McCloskey, njemu se to ne
11 sviđa.

12 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Pa, mi bismo svi mogli dati ostavku i
13 vratiti se u januaru isto tako.

14 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Pa, ne bismo bili prvi koji bi tako
15 nešto napravili.

16 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Ali, kao što gospođa Fauveau zna,
17 srpski nije zvanični jezik međunarodnog suda. Možda je trebao biti, ali ono što
18 u optužnici prevedenoj na B/H/S-u imamo je najbolji mogući prevod Službe za
19 prevođenje riječi "monitoring."

20 Mi se možemo, s obzirom da francuski jeste zvanični jezik sporiti oko
21 toga, ali u svakom slučaju ne možemo se sporiti oko srpskog. Ja ću morati
22 zamoliti gospođu Šoljan da mi pomogne u tom sporu u vezi sa francuskim. Ali
23 mislim, da vidimo što je sporno? Možda se ipak tu radi samo o tome da se od muhe
24 radi slona.

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Nastavimo sa radom. Ako bude neophodno
2 da se pozabavimo ovim, učinićemo to. Svjedok može ponovo staviti slušalice.

3 Gospodine Miljanoviću, da li ste pratili ovo o čemu smo razgovarali,
4 bilo na engleskom, bilo na francuskom?

5 SVJEDOK: Časni Sude, nisam, ne vladam ni francuskim ni engleskim
6 jezikom.

7 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Dakle, ne govorite ni jedan ni drugi?

8 SVJEDOK: Ne.

9 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Dobro. U redu, hvala. Izvolite, gospođu
10 Fauveau.

11 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod]

12 P: Gospodine, kada ste odgovarali na moje pitanje, da li ste u jednom
13 trenutku iskoristili riječ "nadzor" ili "nadgledanje?" Francuski prevod je
14 "surveillez", engleski "monitor."

15 O: Časni Sude, ne. Nisam takav ja izraz upotrebio. Ja sam -

16 P: Koliko potčinjenih ste imali u Vašem odjelu? Govorim o 1995.

17 O: U...u 1995. godini u mom odeljenju bilo je popunjeno samo jedno mesto
18 i to ja. Dakle nijes... nisam imao nijednog potčinjenog.

19 P: Da li znate koliko je ljudi trebalo raditi u Vašem odeljenju prema
20 strukturi, prema pravilnicima o sastavu? Koliko je trebalo biti zaposlenih u
21 Vašem odeljenju?

22 O: Časni Sude, ja se u mom poslu, u karijeri, nisam nikad bavio tim
23 poslovima organizacijsko-formacijskim. Ali, zaključujem po samom nazivu
24 odeljenje u našoj terminologiji znači desetinu otprilike. Znači, do 10-ak ljudi
25 i

26

27

28

29

30

1 načelnik. Tako bi trebalo, i po obimu zadataka koji su predviđeni za takvo
2 jedno... za jedan takav, ovaj, organ.

3 P: Spomenuli ste zadatke koje je imalo Vaše odeljenje. Recite koji su
4 bili zadaci ili poslovi tehničkog odeljenja?

5 O: Časni Sude, tehničko odeljenje je realizovalo podsistem pozadinskog
6 obezbeđenja, koje se u našoj vojsci zove tehničko obezbeđenje. Dakle, sistem
7 tehn... podsistem, ovaj, tehničkog obezbeđenja. A, u osnovi, njihovi su zadaci
8 najkraće, ne mogu da nabrojim sve, jesu poslovi snabdevanja tehničkim
9 materijalnim sredstvima, održavanje tehničkih materijalnih sredstava,
10 snabdevanje pogonskim sredstvima, potrošnim materijalom i rezervnim delovima. To
11 su najznačajniji zadaci, drugi da ne... br... ne bi mogô da se setim sad njih.

12 P: Koje je odjeljenje bilo zaduženo za municiju?

13 O: Tehničko odeljenje. To nis... dos... nisam rekô, znači, snabdevanje i
14 municijom i minsko-eksplozivnim sredstvima, dakle, u nadležnosti takođe, ovoga,
15 tehničkog odeljenja.

16 P: Da li je položaj zapovjednika za pozadinu bio položaj koji je bio
17 jedan stalni? Da li je Han Pijesku postojao jedan stalni posao, dužnost
18 komandira za logistiku?

19 O: Časni Sude, nisam sasvim razumeo pitanje.

20 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Šta točno ne razumijete? Jer, pitanje
21 kako je u našem transkriptu glasi ovako:

22 "Da li je položaj komandira ili komandanta za pozadinu položaj koji je
23 bio organiziran? Da li je postojala dužnost komandanta ili komandira za
24 logistiku, pozadinu u Han Pijesku?"

25

26

27

28

29

30

1 Ne znamo što ne razumijete?

2 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Ja mislim da je tu jedan određeni
3 problem.

4 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U redu.

5 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Pa, nema komandanta ili komandira za
6 logistiku, to jest pozadinu.

7 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Ja samo čitam ovo iz transkripta.
8 Gospođo Fauveau, možete li da preformulirate pitanje, mi ćemo rado
9 nastaviti.

10 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod]

11 P: Da li je u Han Pijesku postojao položaj dežurnog oficira?

12 O: Aha, da, razumeo sam. Postojao je na pozadinskom komandnom mestu bi
13 naz... imao je naziv operativni dežurni na pozadinskom komandnom mestu.

14 P: Koji su oficiri bili dežurni oficiri na pozadinskom komandnom mjestu?

15 O: Na pozadinskom komandnom mestu, na dužnosti operativnog dežurnog
16 određivani su oficiri iz svih struktura koje su bile razmeštene na pozadinskom
17 komandnom mestu izuzev, možda, odeljenje veze, ali dobro, oni su u šifri
18 dežurali. Pa, svi su bili angažovani.

19 P: Kada je riječ o oficirima iz pozadinskog sektora, recite da li su
20 tamo na komandnom mjestu u Crnoj Rijeci bili dežurni oficiri?

21 O: Da. U jednom periodu određen broj starešina koji su bili razmešteni
22 na pozadinskom komandnom mestu i radili na svojim funkcijama u Han Pijesku bili
23 su preraspoređeni na dežurstvo operativno u Crnoj Rijeci.

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Molim Vas, recite nam, kada je riječ o generalu Đukiću, kome je
2 general Đukić mogao izdavati naređenja?

3 O: General Đukić je mogao da naređuje svim njemu potčinjenim starešinama
4 u sektoru i jedinicama i ustanovama koje su bile njemu potčinjene po pravu - ako
5 ja se dobro izražavam - komandovanja. A, kao pomoćnik komandanta Glavnog štaba
6 Vojske Republike Srpske mogao je po tim - kako se u našem rečniku kaže -
7 pozadinskim poslovima komandovati i korpusima i ostalim jedinicama vojske.

8 P: Željela bih da prvo razgovaramo o temi podređenih jedinica. Koje su
9 jedinice bile podređene pozadinskom sektoru Glavnog štaba?

10 O: Pomoćniku za pozadinu su bile potčinjene pozadinske baze - u prvom
11 redu. Zatim, Auto-transportni bataljon, Vojna bolnica, Vojno-medicinski centar
12 Banja Luka, Vojna ustanova "Krajina", Remontni zavod "Kosmos", Remontni zavod
13 "Orao", Remontni zavod "Hadžići", Centar za automatsku obradu podataka - valjda
14 se tako zvao, ne mogu sad da se tačno setim - u Banja Luci, Vojno-
15 računovodstveni centar - čini mi se, nisam siguran za njega da je i on bio. I,
16 to bi bilo uglavnom... držim da sam neku možda preskočio, ali to je... ne mogu da se
17 setim sad.

18 P: Spomenuli ste Auto-transportni bataljon, da li znate gde je taj
19 bataljon bio smješten?

20 O: Da, znam. Auto bataljon je bio smešten u prvom periodu kad sam ja
21 došô u Vojsku Republike Srpske, negde na lokaciji u blizini Sokolca, a kasnije

22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 je redислоciran i bio je smešten u blizini Zvornika. Neka fabrika je bila - ne
2 mogu tačno da se setim koja je, a u...u...u okviru njenih nje... njenih objekata.

3 P: Da li su te potčinjene jedinice, potčinjene sektoru pozadine,
4 dostavljale redovne dnevne izvještaje?

5 O: Da. Sve jedinice potčinjene generalu Đukiću, dostavljale su redovne
6 borbene izveštaje, kao i ostale jedinice vojske.

7 P: A, kome su bili upućivani ti izvještaji?

8 O: Ti izvještaji su dolazili direktno iz jedinica na pozadinsko komandno
9 mesto, generalu Đukiću.

10 P: Željela bih da sada razjasnimo nešto što ste nam rekli prije nekoliko
11 minuta, to je na stranici 77 u redu 4, našeg zapisnika i redu 5. Rekli ste da je
12 u pozadinskim pitanjima general Đukić mogao izdavati naređenja korpusima. Molim
13 Vas, da sada razjasnite što tačno time mislite?

14 O: Pa, časni Sude, kad sam to rekao, onda je general Đukić mogao da po
15 svim pitanjima koja se tiču sistema pozadinskog obezbeđenja, dakle, svih pitanja
16 uređenja a... o...o...ovaj m..., kako da se izrazim, uputstava, procedura o postupcima,
17 da propisuje za celu vojsku i da zapoveda njihovo sprovođenje.

18 Dakle, primera radi, uputstvo za čuvanje, smeštaj i manipulaciju
19 municijom, minsko-eksplozivnim sredstvima, mogao je da naredi i da sve jedinice
20 to moraju da realizuju. To su... jedan primer tih pozadinskih poslova, gde je on
21 imô nadležnost da komanduje.

22 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Ako Vam odgovara... Možda još imate

23

24

25

26

27

28

29

30

1 pitanja o ovome?

2 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Imam samo još dva kratka pitanja.

3 P: Recite, jesu li korpusi slali izvještaje sektoru logistike?

4 O: Da. Svi korpusi i vazduhoplovstvo i komanda vazduhoplovstva su
5 dostavljali na pozadinsko komandno mesto pozadinski izveštaj tzv., odnosno
6 izveštaj po...po...pozadinskom obezbeđenju.

7 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Gospodine predsjedavajući, ako želite
8 mogli bismo sada napraviti pauzu.

9 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da. Hvala gospođu Fauveau. Gospodine
10 Mljanoviću, danas ćemo prekinuti s radom, nastavljamo sutra u 9 ujutru. Molim
11 Vas, između ovog trenutka i sutra ujutru, nemojte dozvoliti nikome da sa Vama
12 razgovara, niti nemojte ni Vi razgovarati o predmetu Vašeg iskaza ni sa kim.

13 SVJEDOK: Razumem, gospodine predsedavajući.

14 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U redu. Hvala, prekidamo s radom do
15 sutra u 9.

16 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Ustanite molim.

17 ... Sjednica završena u 18.58h.

18 Nastavak zakazan za četvrtak,

19 27.11.2008. u 09.00h.

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30